Jaargang 115. Woensdag, 31 December 1856. No. 157.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

HOOFDELIJKE OMSLAG.

Suppletoir Kohier 1856.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* doen te weten, dat het door hen voorloopig vastgesteld SUPPLETOIR KOHIER, over het jaar 1856, van de DIRECTE PLAATSELIJKE BELASTING bij wijze van **HOOFDELIJKEN OMSLAG**, geautoriseerd bij Koninklijk besluit van den 26sten Julij 1856, no. 65, ter SECRETARIJ der Gemeente voor een ieder ter lezing zal liggen van en met **Vrijdag den 2den tot en met Donderdag den 15den Januarij 1857.**

Gedurende dien tijd kan ieder aangeslagene tegen zijnen aanslag bij den Raad bezwaren inbrengen, bij verzoekschrift op ongezegeld papier.

GRONINGEN, 29 December 1856.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* maken bekend, dat tot **COMMISSARIS** der **VEEREN** aan het **Winschoterdiep**, met den 1sten Januarij 1857, is benoemd **MEINT JANSSEN**, vroeger Commies van de eerste Klasse bij de Plaatselijke Belastingen, en zulks in plaats van B. OTTENHOFF, die tot eene andere betrekking is aangesteld.

GRONINGEN, 30 December 1856.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

De BURGEMEESTER der Gemeente *Groningen* brengt bij deze ter kennis van de daarbij belanghebbende PATENTPLIGTIGE Ingezetenen dezer Gemeente, dat door den Heer COMMISSARIS des KONINGS in deze Provincie, bij resolutie van den 24sten December 1856, het tweede kwartaals KOHIER van **PATENTREGT** over het dienstjaar 18$\frac{56}{57}$, is *executoir* verklaard, welk Kohier op heden ter invordering aan den Heer ONTVANGER dezer Gemeente is overgegeven, en dat een ieder verpligt is zijnen aanslag op den bij de wet bepaalden voet te voldoen; zullende diegenen, welke zich in de aanslagen van het regt van PATENT bezwaard mogten achten, bevoegd zijn hunne reclames binnen drie maanden na dagteekening dezer in te dienen, overeenkomstig het voorschrift der Wet van den 21sten Mei 1819, en wel zoodanig, dat hunne Adressen, ofschoon aan Heeren GEDEPUTEERDE STATEN gerigt, moeten worden ingediend bij den Heer Controleur van de Divisie, W. CRAEIJVANGER, wonende te *Groningen*.

En opdat niemand hiervan onwetend blijve, zal deze op heden in de Gemeente worden afgelezen, en ter gewone plaatsen aangeslagen.

Gedaan te *Groningen* den 30sten December 1856.

De Burgemeester voornoemd: J. SLOT.

De PLAATSELIJKE SCHOOLCOMMISSIE in de Gemeente *Groningen* brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat de **AANGIFTE** van **KINDEREN**, voor welke tegen **den 1sten Mei 1857 TOEGANG** tot eene der **STADS-** of der **STADS-ARMENSCHOLEN** dezer Gemeente verlangd wordt, zal moeten geschieden in den loop der maand JANUARIJ aanstaande, bij den Onderwijzer der Nieuwe Ooster Stadsschool, H. SUIDINGH.

GRONINGEN, 29 December 1856.

Namens de Schoolcommissie voornd.:
A. OUDEMAN, *Secretaris.*

De SECRETARIS der PLAATSELIJKE SCHOOLCOMMISSIE in de Gemeente *Groningen* brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat er op **Zaturdag den 3den Januarij 1857**, van des voormiddags 10 tot des namiddags 1 uur, in het RAADHUIS dezer Gemeente, gelegenheid zal worden gegeven tot het doen **VISEREN** der **ACTEN** van **TOELATING** der **Schoolonderwijzers, Schoolhouderessen, Huisonderwijzers** en **Bewaarschoolhouderessen.**

Zij, die zich alsdan ten voormelden einde aanmelden, zullen schriftelijk moeten opgeven hunne WOONPLAATS, met aanduiding van de roode letter en het nommer der Behuizing.

GRONINGEN, 29 December 1856.

A. OUDEMAN, *Secretaris.*

Attestatiën de Vita.

Aan de belanghebbenden wordt bekend gemaakt, dat tot het **AFGEVEN** der **ATTESTATIËN DE VITA**, ter bekoming van BURGERLIJKE, KERKELIJKE en MILITAIRE PENSIOENEN op den **31sten December 1856** verschenen, in een der VERTREKKEN van het RAADHUIS te *Groningen* zitting zal worden gehouden, en wel op de navolgende dagen, van des voormiddags **half tien** tot **een** uur, als:

a) Voor de BURGERLIJKE en KERKELIJKE GEPENSIONEERDEN, GEPENSIONEERDE MILITAIRE OFFICIEREN en GEPENSIONEERDE WEDUWEN, op VRIJDAG den 2den Januarij 1857; en

b) Voor de GEPENSIONEERDE ONDEROFFICIEREN en verdere MANSCHAPPEN, op ZATURDAG den 3den Januarij 1857.

NIEUWSTIJDINGEN.

CENTRAAL-AMERIKA.

Generaal *Walker*, de welbekende president van Nicaragua, laat weder van zich hooren. Hij heeft, luidens de jongste berigten uit New-York van den 13den dezer, den inwoners van Costa-Rica slag geleverd en deze overwonnen, waarop de stad Grenada geheel door hem is verwoest. De bewoners hadden de wijk genomen naar Rivas, den aanstaanden zetel des gouvernements. Men berekent, dat de staat Costa-Rica sedert den 1sten Oct. in den oorlog tegen *Walker* 3000 man verloren heeft. Nadere bijzonderheden ontbreken.

CHINA.

Men zal zich herinneren, dat onlangs eenige Chinesche mandarijnen een Engelsch vaartuig hebben aangehouden (men wist niet waarom, en weet dit nog niet) en dat op hun bevel de geheele equipage werd onthoofd. Dit feit deed reeds dadelijk toen het bekend werd, vreezen voor ernstige botsingen tusschen het Hemelsche rijk en Engeland, en dat die vrees niet ongegrond was, bewijzen de tijdingen nu uit Hongkong van den 18den November ontvangen. Nadat de Engelsche consul aldaar te vergeefs bij de Chinesche regering om opheldering over bovenbedoelde gruweldaad gevraagd had, waren op zijne aanvrage twee stoomschepen, de *Sampson* en *Encounter*, met aanzienlijke strijdmagten bemand en naar Canton vertrokken, welke stad daarop werd gebombardeerd. »De Engelschen hadden — zoo luidt verder het telegrafisch berigt — alle openbare gebouwen in bezit genomen en veel verwoest; ook de Chinesche vloot was gedeeltelijk vernield." Wat van dit berigt waar is, zal spoedig blijken; dat het niet geheel naar de letter moet worden opgevat, springt terstond in het oog, als men bedenkt, dat Canton, de grootste handelstad van Azië met ongeveer 1 millioen inwoners en van sterke muren en vestingwerken omringd, onmogelijk door een handvol Engelsche soldaten kon worden bemagtigd. Welligt is hier aan eene andere stad te denken, en de zaak zoo ook dan reeds ernstig genoeg zijn.

PERZIE.

De berigten die uit Perzië ontvangen worden zijn niet geschikt om den wrevel van Engeland te bedaren en dit land te bewegen, zijne krijgsmagt weder te laten rusten. Volgens de jongste tijdingen, werd in Perzië aan alle zijden zoo veel verbittering tegen Engeland aan den dag gelegd, dat de Schach buiten staat was om zich daartegen aan te kanten. Het zou, naar men meende, voor hem en voor zijne dynastie gevaarlijk zijn, de betuigingen van afkeer van de Engelschen, welke in al de legercorpsen en in de voornaamste steden des rijks achtereenvolgens voorkwamen, te willen onderdrukken.

Ook de pogingen, die door den Perzischen gezant *Feruck*-khan, te Konstantinopel waren beproefd om het geschil tusschen Perzië en Engeland te vereffenen zijn mislukt. Zij moesten wel schipbreuk lijden op de overdrevene eischen van Engeland, daar van dien kant als voorwaarden van vrede werd gevorderd, dat de Schach zijn' tegenwoordigen eersten minister moest wegzenden, die de eerste oorzaak was van het geschil met den Engelschen gezant *Murray*; het sluiten van een nieuw handelsverdrag; het toelaten van Engelsche consuls, overal waar de Britsche regering het noodig oordeelde; het betalen van eene vergoeding voor de reeds uitgegevene oorlogskosten; de teruggave der vesting Herat aan de Afghanen; de ontruiming van het Afghaansche grondgebied, en eindelijk de verbindtenis om Engeland als scheidsregter in te roepen in alle geschillen welke in het vervolg ten opzigte van Herat tusschen Perzië en de Afghanen mogten ontstaan.

Het is geenszins te verwonderen, dat *Feruck*-khan op bovengenoemde voorwaarden niet wilde onderhandelen. Hij is van Konstantinopel naar Parijs vertrokken om de bemiddeling van Frankrijk in te roepen, in weerwil dat de Britsche gevolmagtigde, lord *Redcliffe*, zich met alle kracht daartegen had verzet.

Men meent, dat Engeland zulke hooge eischen heeft gedaan alleen om het hof van Teheran schrik aan te jagen, en intusschen gelegenheid te hebben zich in de Perzische golf meester te maken van enkele punten, ten einde, als die eenmaal bezet zijn, aan dat hof veel aannemelijker voorstellen te doen, onder de voorwaarde dat Engeland de reeds bezette punten zal kunnen behouden.

Berigten uit Bombay, loopende tot den 3den dezer, houden in, dat de reserve der Engelsche zeemagt in de golf van Perzië georganiseerd is en dat 8000 man naar Kabul in Afghanistan opmarscheren.

TURKIJE.

De Porte schijnt thans meer genegen te zijn tot eene vereeniging der Donau-vorstendommen dan zij vroeger was. Hetgeen het meest verwondering baart, is, dat het juist onder den invloed van *Reschid*-pacha is, dat deze wijziging in de inzigten der Porte zou zijn tot stand gekomen. De terugkomst van *Reschid*-pacha aan het bewind werd toch tot dusver beschouwd als eene overwinning van Engeland en Oostenrijk, en men weet dat beide die mogendheden de meest stellige tegenstanders zijn van het denkbeeld der vereeniging van de beide vorstendommen.

ITALIE.

Nadere bijzonderheden over de uitbarsting van een kruidmagazijn te Napels, in de nabijheid van het koninklijk paleis, op den 17den l.l., houden in, dat men eerst geloofde, dat het paleis ondermijnd en gesprongen was en aan de uitbarsting eener revolutie moest worden gedacht. Ofschoon dat denkbeeld nog niet geheel is verdwenen, kan het toch niet worden bewezen. De ontbranding wordt intusschen wel aan kwaadwilligheid toegeschreven. Twee personen, die verdacht worden gehouden, zijn in hechtenis genomen, even als een soldaat, die zich in de nabijheid van het magazijn bevond. Zij zullen voor een krijgsraad teregt gesteld worden.

De uitbarsting was zoo geweldig, dat ze op 5 uren afstands gehoord is. Het getal dooden bedraagt 20, als: 6 officieren, 4 soldaten en 10 burgers. Eene vrouw werd op straat door een steen gedood. Het getal gewonden is zeer groot. Twee personen, die in een koffijhuis zaten, werden ook zwaar gewond. Een zeer groot getal vaten buskruid, dat in de nabijheid van het magazijn stond, is niet ontbrand; ware dit het geval geweest, dan zou een aanzienlijk gedeelte der stad vernield zijn. Nu heeft zich de schade aan huizen grootendeels tot het breken van vensterglazen bepaald.

(Ook te Larnica, eene stad in Turksch Azië, is tusschen den 27sten en 28sten Nov. een kruidmagazijn gesprongen, ten gevolge waarvan eenige personen, onder welke zes gevangenen, het leven hebben verloren en eene aanzienlijke schade is te weeg gebragt.)

— Bij een besluit van den Roomschen Stoel van den 23sten Augustus j.l., hetwelk thans door de kerkelijke dagbladen openbaar gemaakt wordt, is het feest ter eere van het Heilige Hart des Zaligmakers, hetwelk reeds sedert geruimen tijd in verscheidene diocesen gevierd werd, voortaan onder de algemeene feesten der R.-Katholijke kerk opgenomen. »Zoo wilde de Heilige Vader (zegt het bedoelde decreet van de h. congregatie voor de kerkplegtigheden) de geloovigen nog meer aanvuren om de matelooze liefde van dat goddelijke hart met wederliefde te beantwoorden."

Uit Rome wordt verder gemeld dat in tegenwoordigheid van den Paus een zeer ernstig geschil gerezen is tusschen de kardinalen *Antonelli* en *Altieri*. Er was daarbij sprake van den hongersnood en van de duurte van het graan, waarvan de uitvoer tot nader order verboden is. De kardinaal *Altieri* verklaarde nu in het bijzijn van den kardinaal *Antonelli* en van den Paus, dat alhoewel dit verbod van uitvoer bestaat, de granen toch voortdurend worden uitgevoerd uit verschillende havens van den Kerkelijken Staat en vooral uit de haven van Terracina. Vermits de familie van den kardinaal *Antonelli* te Terracina woont, was de zinspeling te duidelijk, dan dat deze onopgemerkt mogt laten. De kardinaal *Antonelli* releveerde de zaak dan ook onmiddellijk en antwoordde op vrij heftigen toon. Kardinaal *Altieri* hield zich niet voor geslagen; hij antwoordde op niet minder heftigen toon en verklaarde openlijk en onomwonden, dat het verbod van uitvoer werd ontdoken en dat ladingen op ladingen graan worden uitgevoerd, alles voor rekening en onder directie van den broeder des kardinaals *Antonelli* zelf. De berigtgever zegt niet tot welke gevolgen deze twist geleid heeft.

— Al de Sardinische bladen verhalen het voorgevallene met een zeer hoog personaadje, die door roovers op eene jagtpartij is aangehouden. De dag, de plaats, het uur, alles wordt vermeld, behalve de naam van den persoon. Van daar de groote verwondering onder het publiek: men houdt zoo maar alle dagen geen groote heeren op de uiteinden van een bosch aan, en de nieuwsgierigheid om den naam van den beroofde te weten te komen, laat zich dus zeer goed verklaren.

Bedoelde hooggeplaatste persoon dan was in gezelschap van eenige vrienden op de jagt, toen hij zich eensklaps omringd zag door een troep booswichten, die hem zonder pligtplegingen om zijne beurs vroegen. »Hoe? mijne beurs? ik ben de .... van Piemont." — »Dit weten wij wel, antwoordden de roovers, en daarom wachtten wij u juist hier op." — Het bosch was eenzaam; de jagtpartij verwijderd; de hooggeplaatste heer troostte zich dus in zijn lot en gaf de boschbewoners een twintigtal gouden Napoleons, welke zij met alle betuigingen van eerbied aannamen.

Dit is de gebeurtenis, zoo als die door alle bladen verhaald wordt; doch wat deze niet melden, namelijk den naam van den bestolene, wordt thans in brieven uit Piemont medegedeeld. Deze hooggeplaatste persoon is niemand anders dan de Koning van Sardinië zelf. De gewonden van dien vorst zetten aan deze lezing geloofwaardigheid bij, want het is de eerste maal niet dat het incognito den Koning van Sardinië minder aangename avonturen heeft berokkend.

SPANJE.

Te Madrid hebben dezer dagen arrestatiën plaats gehad. Men zegt, dat de regering eene zamenzwering op het spoor was gekomen en de meeste zamenzweerders in handen heeft weten te krijgen. Bijzonderheden worden niet medegedeeld.

De toestand van Katalonië boezemt ongerustheid in. Tegen het einde des jaars zullen niet minder dan 100,000 werklieden zonder werk zijn. De eene fabrijk na de andere wordt gesloten, want de sluikerij maakt haar het voortwerken onmogelijk.

ZWITSERLAND.

De berigten uit Zwitserland ademen allen eenen zeer oorlogzuchtigen geest. Alles snelt onder de wapenen om den dierbaren geboortegrond tegen buitenlandsche aanranding, gelijk het heet, te verdedigen. De dienstpligtige manschappen staan meest allen reeds uitgerust ter beschikking van het eedgenootschap. Zij die zich buitenslands bevonden zijn opgeroepen om binnen den kortst mogelijken tijd terug te komen, met bedreiging dat de wegblijvenden als deserteurs zullen worden beschouwd. De vrouwen blijven ook niet achter, maar stroomen van alle kanten te zamen tot het doen van verplegingsdiensten. »Er is — zegt een Zwitsersch blad — slechts eene oproeping van den bondsraad noodig, en geheel Zwitserland, gisteren nog een vreedzaam handels- en arbeidsvolk, is heden eene gewapende legerplaats, eene onverschrokkene krijgsmagt onder de leiding van een ervaren aanvoerder."

Van de geestdrift die allerwege in Zwitserland heerscht levert dezer dagen een feestmaaltijd te Genève gehouden, waaraan 200 officieren deel namen, ook een sterk sprekend bewijs. Onder de vele oorlogzuchtige toasten bij die gelegenheid uitgebragt, onderscheidde zich vooral die van generaal *Dufour*, dien ouden veteraan der Zwitsersche republiek. »Sedert vijftig jaren, zeide hij, heb ik de officiers-uniform gedragen en sedert veertig jaren die van officier van den Bond, doch in alle omstandigheden gelijk deze, wordt mijn hart weder jeugdig in weerwil van het aantal jaren dat mij drukt. Ik ben oud en neig ten grave, maar zoo het vaderland mij oproept, zal ik geen oogenblik aarzelen met mijne medeburgers in het veld te treden. Welligt zullen wij elkander weldra op het slagveld wederzien!" Daarna sprak hij met energie over de bestaande verwikkelingen, de bedreigingen en de provocatiën, en voegde er met nadruk bij: »Wij zullen den moed niet verliezen, in tegendeel wij zullen die gevaren trotseren!" Van de bondstroepen sprekende, zeide hij, vertrouwen te stellen in de standvastigheid der Zwitsers. »Ik ben tot hunne bevelen gereed; ik ben geheel en al ter beschikking van mijn vaderland en ik gevoel dat de dag niet ver verwijderd is, waarop mijne loopbaan een einde zal nemen."

Zoo is de opgewondenheid bij jong en oud, bij mannen en vrouwen, ten top gestegen. De Zwitsersche natie schijnt als met verlangen den dag te gemoet te zien, waarop de oorlogskreet zal weergalmen over hunne bergen en zij, als weleer, kunnen toonen, wat moed en vaderlandsliefde vermogen.

Zij bedenkt intusschen niet, dat die moed en vaderlandsliefde eigenlijk heden minder te pas komt; dat het hier niet, gelijk in de dagen van *Karel* den Stoute, betreft eene verovering van Zwitserland en eene vernietiging van zijn onafhankelijk volksbestaan, maar dat de oorzaak van de tegenwoordige verwikkelingen eene kwestie van louteren vorm is, een geschil, dat door vergoeding, niet door de wapens behoort te worden vereffend.

Is dus de hardnekkigheid, waarmede van Zwitserlands zijde de door Pruissen verlangde onvoorwaardelijke vrijlating der gevangenen wordt geweigerd, af te keuren, — onverschoonbaar moet het ook van den anderen kant worden genoemd, dat Pruissen die vrijlating wil van lieden die toch ontegenzeggelijk onwettige pogingen tot omverwerping van een gevestigd gouvernement gedaan hebben, en dat het, zoo zijn eisch niet wordt ingewilligd, het geschil door de wapens wil beslechten.

Maar juist omdat de oorzaak die tot den tegenwoordig zoo dreigenden toestand heeft aanleiding gegeven, eigenlijk zoo nietig is, wordt de hoop op het treffen eener minnelijke schikking nog niet opgegeven. Wel is er gezegd dat de pogingen der Britsche en Amerikaansche gezanten tot bemiddeling, zonder gevolg zijn gebleven, omdat de overige gezanten deswege geene instructiën hadden; maar die pogingen zijn daarmede toch nog niet voor goed afgesprongen. In tegendeel wil men met zekerheid weten, dat de mogendheden welke het bekende Londensche protocol hebben geteekend, voortgaan met het aansporen der Zwitsersche regering, om, door over te gaan tot opofferingen, eene botsing te voorkomen. Meer bepaaldelijk moet Keizer *Napoleon* nu weder een voorstel tot minnelijke schikking bij de bondsvergadering hebben ingediend.

Die bondsvergadering evenwel is, blijkens eene telegrafische depêche, den 27sten dezer door den president geopend met eene oorlogzuchtige rede. De heer *Stämpfli* vroeg daarin magtiging om, tot bereiking van eene vredelievende oplossing van het geschil met Pruissen, te onderhandelen, doch alleen op de grondslagen, die Zwitserland tot dus ver heeft verklaard te willen aannemen.

De tot dusverre door den bondsraad reeds genomen maatregelen tot verdediging van het land werden daarop goedgekeurd en werd de uitvoerende magt tevens gemagtigd om alles aan te wenden wat noodig is, om een vijandelijken aanval af te weren. Te dien einde is een onbegrensd krediet toegestaan en is voorts bijzondere magtiging verleend tot het sluiten eener leening van 30 millioen francs.

Uit Bern wordt van den 27sten gemeld, dat op het daaromtrent uitgebragt advies van den bondsraad, de bondsvergadering eene commissie van elf leden heeft benoemd, om te dienen van berigt op de aanspraak van den president, waarbij eene verdediging tot het uiterste is bevolen, zoo een eervolle vrede onmogelijk is, alsmede om ten aanzien der keuze van een opperbevelhebber en eenen chef van den generalen staf van het bondsleger eene voordragt te doen.

De bondsvergadering blijft intusschen bijeen.

De raadsheer *Furrer* is naar Frankfort en de raadsheer *Frey* naar Bazel vertrokken met eene zending, die men vooronderstelt dat betrekking heeft op een algemeen voorstel, en waaraan, gelijk het gerucht wil, Pruissen voorloopig zijne toestemming zoude hebben gegeven.

DUITSCHLAND.

— Het bestuur van de speelbank te Spa heeft, gedurende het jongst verloopene speelsaizoen, eene som van nagenoeg 750,000 fr. gewonnen. Na aftrek van alle noodzakelijke uitgaven en onkosten in dit saizoen door gemelde speelbank gemaakt, zal er van die som een netto voordeel van 516,305 fr. overschieten, waarvan de helft ten deele valt aan het gouvernement, na aftrek van 5 pCt. ten behoeve van de liefdadige gestichten van de stad Spa.

— In het Badensche werden dit jaar 160,000 centenaren tabak geproduceerd, die bij den tegenwoordigen zeer hoogen prijs van *f* 36, circa 5 millioen gulden opbrengen.

GROOT-BRITTANJE.

Er begint zich overal in Engeland een groote tegenstand tegen het langer voortduren van de door den oorlog verhoogde belasting op de inkomsten te vertoonen. De *Morning Advertiser* laat zich daarover aldus uit: »Met groot genoegen kunnen wij mededeelen dat in deze hoofdstad de toebereidselen tot eene groote demonstratie tegen de belasting op de inkomsten ver gevorderd zijn, en dat zij tegen het midden der volgende maand in het grootst mogelijke lokaal, dat te vinden zal zijn, gehouden zal worden. Wij hebben reden om te gelooven, naar

hetgeen wij van de toebereidselen voor die demonstratie weten, dat het vonnis over die onregtvaardige belasting aldaar geveld zal worden. Zij zal op alle punten der provinciën door volksdemonstratiën gevolgd worden, zoodat, vóór de zamenkomst van het parlement, uit den geest der bevolking een storm van verontwaardiging op zal rijzen, die de regering voor zich heen zal drijven, gelijk de stormwind een klein bootje voortzweept, bijaldien de kanselier der schatkist dwaas genoeg ware om zich tegen den wil des volks te verzetten"

— In Engeland is eene staatscommissie benoemd, om te onderzoeken, hoe de vuilnis van steden het best afgevoerd en met nut aangewend kan worden.

— Op den groot-westerschen spoorweg werd onlangs een diefstal van buitengewonen aard gepleegd. Een reiziger had de onvoorzigtigheid, in de wachtkamer banknoten en goud voor het oog der omstanders te vertoonen en het zakboek in zijn borstzak te steken. Een vreemdeling nam plaats met hem in dezelfde diligence, waarin geene andere reizigers waren en beide geraakten in gesprek. Daarna eene reisflesch met wijn voor den dag halende, verzocht de vreemdeling, nadat hij zich zelven bediend had, verschooning zijnen reismakker niet eerst een glas aangeboden te hebben. Deze nam zijn aanbod aan en geraakte spoedig in een diepen slaap, gedurende welken de andere hem beroofde van 69 £. Eerst toen de trein te Swindon aankwam, ontwaakte de bestolen man, die gelukkig eene grootere som op eene zoo verborgen wijze bij zich had, dat de dief ze niet ontdekte. Zijn borstzak was opengesneden, doch verder had zijn reismakker niet gezocht. Waarschijnlijk was de flesch van een dubbelen bodem voorzien, bevattende aan de eene zijde sherry, en aan de andere een' gemengden slaapdrank.

— In het kerspel Kingston is dezer dagen een zekere *James Mills* in den ouderdom van 130 jaren overleden. Hij had den kost gewonnen als marskramer met gevlochten mandjes, zeeven, enz., en mogt zijne nakomelingen tot in het vijfde geslacht aanschouwen. Tot niet zeer lang voor zijnen dood behield hij het gebruik van al zijne zintuigen.

FRANKRIJK.

Indien men eene mededeeling van den *Constitutionnel* mag gelooven, zouden gisteren, Maandag den 29sten December, de conferentiën te Parijs geopend worden, en was het waarschijnlijk, dat een drietal zittingen voldoende zou zijn voor de gevolmagtigden, om hunne taak wat het Slangeneiland en Bolgrad betreft ten einde te brengen, zoodat de conferentie bedoelde werkzaamheden nog met het einde van het jaar kon besluiten. Daar evenwel de telegraaf ons die opening nog niet heeft gemeld, meenen wij met reden dit berigt in twijfel te mogen trekken.

Wat nu die hoofdpunten, waarover de conferentie in de eerste plaats moet handelen, aangaat, wordt bij herhaling van eene geloofwaardige zijde verzekerd, dat de mogendheden het daaromtrent eens geworden zijn en wel naar aanleiding van een voorstel, dat Keizer *Napoleon* had gedaan, bestaande in het toekennen van eene schadevergoeding in grondgebied aan Rusland voor de concessie van de Donau Delta, met inbegrip van het Slangeneiland en Bolgrad. Men voegde er bij, dat dit voorstel door al de betrokkene mogendheden was goedgekeurd, met uitzondering van Rusland, welke toestemming echter elk oogenblik per telegraaf werd verwacht. Wat de aan Rusland te verleenen schadevergoeding voor de genoemde concessie betreft, verzekert men van dezelfde zijde, dat deze bestaat in een grondgebied van 140 vierkante mijlen, waardoor de Russische grenzen in Bessarabië van het eerste tot het tweede Yalpuk zouden voorwaarts geschoven worden.

— De bakkers te Parijs hebben besloten, in plaats van kersof nieuwjaars-geschenken aan hunne kalanten, 250,000 pond brood eerste kwaliteit aan de armen te geven.

— Onder de Zwitsers te Parijs heerscht de grootste gisting. Al degenen welke dienstpligtig zijn, hebben die stad reeds verlaten of staan op het punt om te vertrekken.

NEDERLAND.

Eerste Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Zaturdag den 27sten December.

In den aanvang der zitting is behandeld de conclusie van een l.l. Woensdag uitgebragt verslag op een aantal adressen van gemeentebesturen, strekkende tot adhaesie aan dat van den gemeenteraad van Amsterdam tot heffing van 150 opcenten op het gedistilleerd als gemeentelijke belasting. De commissie had daarbij voorgesteld omtrent twee van die adressen, als zijnde niet op gezegeld papier geschreven, over te gaan tot de orde van den dag. Bij de deswege gevoerde beraadslagingen stonden de heeren *Cremers*, *Cost Jordens* en *van Rijckevorsel* het gevoelen der commissie voor, terwijl door de heeren *van Nispen van Pannerden* en *van Dam van Isselt* werd betoogd, dat de adressen van gemeenteraden vrij van zegel kunnen zijn, wanneer zij zich tot de Kamers over de belangen hunner gemeenten wenden. Nadat de minister van financiën verklaard had, dat de Regering zich met dit laatste gevoelen vereenigde, werd het bedoelde voorstel der commissie omtrent beide adressen met 17 tegen 14 stemmen verworpen, en besloten dat die adressen ter griffie zullen worden nedergelegd.

Daarna heeft de Kamer behandeld:

1) het wets-ontwerp tot splitsing van de gemeente de Mijl, en tot vereeniging van een gedeelte daarvan met 's Gravendeel en van een ander met Dubbeldam en Wieldrecht, dat met algemeene stemmen aangenomen werd;

2) dat tot splitsing der gemeente Opsterland. Bij de behandeling hiervan verklaren de heeren *van Swinderen*, *van Andringa de Kempenaer* en *van Eijsinga* zich tegen het ontwerp, om de groote moeijelijkheden die zij bij eene splitsing der dorpen Beetsterzwaag en Gorredijk voorzien.

De heer *van Eysinga* wees o. a. ook op de noodzakelijkheid dat in de wet de waterschapsbelangen van Friesland moesten zijn opgenomen. Tegen dit gevoelen kwam de heer *van Roijen* op, die gelooft dat het niet betwist zal worden, dat er eene groote zee van moeijelijkheden zou ontstaan, als die waterschapsbelangen bij de wet moesten worden geregeld. Friesland onderscheidt zich door de regeling van vele waterschapsbelangen boven andere provinciën.

De tijdelijke *minister van binnenlandsche zaken* verdedigde het ontwerp en wees er op dat een 130tal kiezers de splitsing verzocht hebben, en dat de ged. staten en de commissie, die omtrent deze zaak uitspraak moesten doen, eenstemmig waren voor de splitsing, en nu gelooft de minister dat daarvoor goede redenen bestaan, te meer daar ged. staten van Friesland in het algemeen tegen de splitsing van gemeenten gestemd zijn.

In stemming gebragt, werd het wets-ontwerp verworpen met 17 tegen 14 stemmen.

(*Vóór:* de heeren *van Nispen van Pannerden*, *Regout*, *de Vos van Steenwijk*, *Tonckens*, *van Beeck Vollenhoven*, *van Roijen*, *van Sasse van Ysselt*, *Bosch van Drakestein*, *van Dam van Isselt*, *Martens van Sevenhoven*, *Cost Jordens*, *van Goltstein van Oldenaller*, *Blankenheijm* en *de Voorzitter*.)

3) het wets-ontwerp tot regeling van het fonds van kooprijzen van domeinen voor het dienstjaar 1856, en

4) dat tot inkoop en amortisatie van nationale schuld, die beide achtereenvolgens zonder beraadslaging met algemeene stemmen werden aangenomen.

Maandag beraadslagingen over de begrooting.

'S GRAVENHAGE, 28 December.

H. M. de Koningin heeft een onrustigen nacht doorgebragt. H. M. bevond zich heden morgen niet zoo wel als de vorige dagen.

— Men verneemt met leedwezen, dat de zoo verdienstelijke, als hooggeachte gewezen gezant der Nederlanden te Parijs, de generaal *Fagel*, dezer dagen aldaar in hoogen ouderdom is overleden.

AMSTERDAM, 28 December.

De natuurkundige afdeeling der kon. akademie van wetenschappen hield gisteren alhier eene gewone vergadering.

De heer *Lobatto* bragt rapport uit over de door den heer *G. A. W. Baehr* ingezonden verhandeling, »over de theorie der draaijende beweging van een ligchaam om een vast punt, en de toepassing daarvan op de beweging der aarde." Spr. adviseert zeer gunstig omtrent den inhoud dezer verhandeling en brengt eenige opmerkingen over het onderwerp in het midden, welke hij wenschelijk acht dat door den schrijver in zijne verhandeling worden opgenomen. Spr. concludeert tot opneming der verhandeling in de werken der akademie, nadat daarin de aangewezen verbeteringen door den schr. zullen zijn gebragt; waartoe wordt besloten.

De heer *W. Vrolik* houdt vervolgens eene sierlijke rede, waarin hij hulde brengt aan de nagedachtenis van wijlen het medelid *F. Dozy*, den 7den Oct. j.l. overleden.

Na eenige verdere mededeelingen, is de vergadering gescheiden.

— In de zitting van den raad dezer gemeente is voor kennisgeving aangenomen een brief van de leden van de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt, waarbij zij, terugkomende op hun besluit, zich bereid verklaren om hunne betrekking te blijven waarnemen.

— De gedeputeerde staten der provincie Noord-Holland hebben, bij besluit van den 23sten dezer, na ontvangen protest van jhr. *M. Salvador*, *vernietigd* het besluit van den raad der gemeente Haarlem, d.d. 10den Dec. j.l., waarbij verklaard was: »Dat de verkiezing van jhr. *Salvador*, tot lid van den gemeenteraad van Haarlem geen effect kan sorteren en hij alzoo niet kan worden toegelaten."

Het besluit is o.a. genomen op de volgende overwegingen:

O. dat blijkens de motieven van het besluit, door den gemeenteraad van Haarlem genomen, jhr. *Moses Salvador* den 5den Augustus j.l. is verkozen tot lid van den gemeenteraad, en zulks ter vervulling van de vacature, ontstaan doordien diezelfde heer, uit kracht van een in staat van gewijsde gegaan vonnis van een gedeelte zijner burgerlijke en burgerschapsregten ontzet, had opgehouden lid van den gemeenteraad te zijn, en zulks op grond van een raadsbesluit, door den Koning in hoogste instantie bij eene beslissing van den 7den Mei l.l. bevestigd;

O. dat blijkens hetzelfde besluit de gekozene zijne benoeming heeft aangenomen binnen den daarvoor bij de wet gestelden termijn, maar tot op de dagteekening van het raadsbesluit (den 10den Dec. 1856) zijnen geloofsbrief niet tot onderzoek had ingezonden, ofschoon hij bij missive van den voorzitter van den gemeenteraad, d.d. 27sten November j.l., was uitgenoodigd, vóór den 10den December tot die inzending over te gaan;

O. dat het geschil, gerezen tusschen den gemeenteraad van Haarlem en den adressant jhr *M. Salvador* uitsluitend betrekking heeft op de vraag: Of de gemeenteraad, zonder het inzenden van geloofsbrieven af te wachten, bevoegd is te verklaren, dat de verkiezing van eenig persoon tot raadslid geen effect kan sorteren en hij alzoo niet kan worden toegelaten, wanneer de raad vermeent langs anderen weg het wettig bewijs te kunnen erlangen van de onbevoegdheid van den gekozene om zitting te nemen?

O. dat de bovengestelde vraag voor geene toestemmende beantwoording vatbaar is, aangezien de verklaring, dat eenig persoon niet kan worden toegelaten en het daarop gevolgde besluit, dat tot eene nieuwe verkiezing zal worden overgegaan, is eene beslissing omtrent geloofsbrieven, die niet kan genomen worden, waar geen geloofsbrieven zijn aangeboden en dus ook niet bestaan;

O. al verder, dat aangezien de gemeentewet geen termijn bepaalt, binnen welken tot de inlevering der geloofsbrieven moet worden overgegaan, de gekozene geheel vrij blijft in de keuze van dien termijn;

O. dat wel is waar die gekozene, door voortdurend zijne geloofsbrieven niet in te leveren, zoo als de raad opgeeft, in strijd kan handelen met de belangen der gemeente en art. 4 der gemeentewet tot eene doode letter maken, maar dat die argumenten in elk geval slechts zouden kunnen gelden als motieven, om door middel van de wet het gerezen bezwaar te doen wegruimen;

O. dat dus de beslissing van den gemeenteraad van Haarlem hierboven meermalen genoemd, is ontijdig en in strijd met art. 31 der gemeentewet; enz.

LEIDEN, 27 December.

Door den raad dezer gemeente is in eenige achtereenvolgende zittingen in behandeling genomen de begrooting van inkomsten en uitgaven der gemeente voor 1857, en de daarop betrekkelijke voorstellen, en is besloten: 1) tot het heffen eener belasting op de steenkolen, den turf en het brandhout, tot een bedrag van *ƒ* 42,025; 2) tot de heffing van *ƒ* 1,— per vat van 40 Ned. ponden boter bij den invoer; zullende daarvoor op de begrooting worden uitgetrokken *ƒ* 5000; 3) tot de heffing eener belasting op de honden tegen *ƒ* 3 per hond en daarvoor *ƒ* 1000 uit te trekken; 4) als hoofdelijke omslag het lantaarn- en brandspuitengeld, nacht, brand- en klapwakersgeld te herstellen en weder in te voeren tot een bedrag van *ƒ* 20,000.

GRONINGEN, 30 December.

Bij het ter perse leggen dezer was de Hollandsche post nog niet aangekomen.

Ook waren voor ons nog geene Telegrafische Berigten ontvangen.

— Bij kon. besluiten van den 25sten dezer zijn benoemd:

tot officier van justitie bij de arr.-regtbank te Appingedam, mr. W. L. SCHIFFER, thans substituut-officier van justitie bij de arr.-regtbank te Assen;

tot substituut-officier bij de arr.-regtbank te Assen, mr. F. B. CONINCK LIEFSTING, advokaat te Rotterdam; en tot substituut-officier bij de arr.-regtbank te Alkmaar, mr. T. M. WENTHOLT, thans griffier bij het kantongeregt te Harlingen.

— Bij kon. besluit van den 25sten is de kapitein A. L. VAN LOON, van het 7de regement infanterie, in zijnen rang overgeplaatst bij het regement grenadiers en jagers.

— Bij kon. besluit van den 12den dezer is goedgekeurd de oprigting van eene watermolenkolonie te Delden, onder Nieuw-Scheemda.

Bij besluit van den 13den is vergunning verleend tot de oprigting van een waterschap aan P. K. RITZEMA, c. s., te Ten Boer.

Bij besluit van den 16den zijn goedgekeurd de reglementen van de waterschappen Noorder-Zandhoogte, van den Kolhamster Westerpolder en die van Garreweer.

— Bij den heer commissaris des Konings is ontvangen voor Groot-Sangir (Neêrlandsch Indië), van de gemeenten Kloosterburen *ƒ* 5,10; Warffum *ƒ* 4,43 en Uskwert *ƒ* 3,85.

— Gisteren voormiddag had in eene plegtige teregtzitting der arr.-regtbank te *Appingedam* de installatie plaats van den nieuw benoemden regter, mr. EDUARD ALEXANDER SANDBRINK, in het bijwezen van onderscheidene regterlijke en andere ambtenaren.

Zoowel bij monde van het geacht orgaan van het openbaar ministerie, als van den verdienstelijken voorzitter der regtbank, werd de nieuw benoemde op hartelijke wijze toegesproken, welk een en ander op gelijke wijze werd beantwoord.

Een weemoedig genoegen was het voor de aanwezige vrienden en vereerders van den vroeg ontslapen regter mr. L. J. VOS, dat bij de vervulling der vacature, door zijn overlijden ontstaan, eene welverdiende hulde aan zijne nagedachtenis werd gebragt.

— De arrondissements-regtbank te *Assen* heeft gisteren morgen uitspraak gedaan in de zaak van de gemeente Haren tegen de gemeente Eelde, over het leggen van den straatweg uit eerstgemelde gemeente tot aan Paterswolde. — De gemeente Eelde is bij die uitspraak veroordeeld, om dit werk binnen drie maanden na de insinuatie van het vonnis te beginnen en binnen twee jaren daarna te voltooijen, terwijl bij gebreke van dien, de gemeente Haren is gemagtigd dit werk uit te voeren op kosten der gemeente Eelde. Eelde is daarenboven in de kosten van het proces veroordeeld. In deze zaak hebben gepleit, voor Haren mr. H. VOS, voor Eelde mr. H. VAN LIER.

— Zaturdag l.l., den 27sten dezer, zijn bij H. J. DE BOER, te *Pieterzijl*, wederom twee runderen door de longziekte aangetast bevonden, die op last van den heer burgemeester van *Grijpskerk* zijn gedood, en heeft de lijkopening, in tegenwoordigheid van den rijksveearts, den heer BILLROTH, het bestaan dier ziekte duidelijk bevestigd.

— Betrekkelijk de te velde staande wintergranen vernemen wij, van uit het noordwestelijk gedeelte dezer provincie, bij voortduring gunstige berigten. Tarwe, rogge en gerst, hoewel naar den tijd niet groot van gewas, staan zeer goed en het koolzaad — dit jaar rijkelijk uitgezaaid — uitmuntend. Zoo aanschouwen wij dan weder op onze velden het bewijs der hooge waardij van eenen droogen zaaitijd, welke den nijveren landman gelegenheid schenkt zijnen akker naar eisch te bewerken.

— Den tweeden Kersdag, des namiddags van twee tot vier uur, had er in de kerk te *Holwierde* een godsdienstig zangfeest plaats. De weleerw. heer dr. POELMAN, predikant aldaar, betrad bij die gelegenheid het spreekgestoelte, en sprak tot de aanwezige schare in sierlijke bewoordingen over de viering van het Kersfeest. Het mannenkoor voerde, onder de leiding van den onderwijzer HAIJKENS van Bierum, een tiental fraaije en voor die gelegenheid passende drie- en vierstemmige zangstukken uit, terwijl het feest met orgelmuzijk geopend en gesloten werd. — Een groote bijval mogt deze plegtigheid, welke in die streken de eerste van dien aard was, ten deel vallen. — De opbrengst van de entréegelden, voor de armen bestemd was dan ook zeer voldoende, daar er na aftrek van de noodige onkosten, pl. m. drieëntwintig gulden kon worden uitgereikt.,

— Uit het fonds voor noodlijdende kerken en personen der Hervormde kerk zijn belangrijke subsidiën verleend tot het stichten van nieuwe kerken en pastorijen, het herstellen van gebouwen, ten gezamenlijken bedrage van *ƒ* 23,725. Hieronder komen voor aan Gasselter Nijeveen, provincie Drenthe, *ƒ* 2000; aan Grootegast, prov. Groningen, *ƒ* 1000; aan Leegkerk, prov. Groningen, *ƒ* 800; aan Schiermonnikoog, prov. Friesland, *ƒ* 225; aan Opwierde, prov. Groningen, *ƒ* 200, en aan Kloosterburen, prov. Groningen, *ƒ* 100.

— Met den aanvang van het volgende jaar zal te *Emden* eene korenbeurs worden gehouden. Zij zal ieder week tweemaal, en wel des Dingsdags en Vrijdags van 10 tot 1 uur, geopend zijn. Er zal eene korenschaal worden gemaakt ter vergelijking van de Groninger schaal met het landsgewigt.

AANBESTEDING.

GRONINGEN, 29 Dec. Heden morgen werd door heeren curatoren der hoogeschool, in bijzijn van den hoofd-ingenieur, aanbesteed het doen van eenige herstellingen aan en het dagelijksch onderhouden van de akademische gebouwen te Groningen, met bijlevering der daartoe benoodigde materialen, van den 1sten Jan. tot en met ult. Dec. 1857. Hierop werd ingeschreven door J. BOS, voor *ƒ* 2948; R. MEIJER, *ƒ* 2587; A. J. v. D. NAP, *ƒ* 2399; J. FOLKERINGA, *ƒ* 2395 en G. RIGA, *ƒ* 2369, allen te Groningen.

(*Ingezonden.*)

Het petitionnement van den dag.

> *Talenten leggen aan elk, die ze bezit, groote verpligtingen op. Hij, die ze misbruikt, bezondigt zich niet alleen aan zich zelven, maar aan allen, die door hun vertrouwen op hem in eene verkeerde rigting geraakten.*
>
> Dr. W. VROLIK.
>
> *Het streven naar eenheid, belemmerd door den gewesteltjken naijver der vorige eeuwen, is (in Nederland) bevredigd door eene vrijzinnige staatsregeling, die aan de verbroederde kern des volks niet weder zal worden ontworongen.*
>
> WINKLER PRINS; *de Gids*, Dec. 1856.

In het vorig nummer der *Gron. Cour.* komt een artikel voor, waarin het petitionnement, om Z. M. den Koning te bedanken voor 't niet verleenen van 't door den heer SIMONS gevraagde ontslag, in bescherming wordt genomen. Waar de bezadigde *Amst. Cour.*, dat petitionnement reeds even ernstig als krachtig heeft gebrandmerkt als *ongrondwettig*, *gevaarlijk* en *oneerbiedig jegens den persoon des Konings*, en waar mannen als de beroemde regtsgeleerde mr. LIPMAN, uit Amsterdam, en prof. VREEDE, uit het broeinest der petitiën, Utrecht, zich tevens in waardige taal tegen ditzelfde petitionnement hebben verklaard, daar zou men zich bij een zoo onbesuisd artikel, als het evenbedoelde, gewis tot den »glimlach" kunnen bepalen, waarvan prof. VREEDE (zie *Prov. Gron. Cour.* van heden,) spreekt, ware het niet, dat het te voorzien staat, dat men het adres, dat ook in deze stad schijnt te circuleren, door dat artikel ongetwijfeld onderteekenaars zal weten te bezorgen onder dezulken, die men door eene scheve manier van voorstellen nu eenmaal voor goed in den waan heeft weten te brengen, dat het wetsontwerp op het onderwijs van den heer VAN REENEN den Bijbel van de school bant. Tegen die »Goddienstlooze" gemengde school, het schrikbeeld, dat men aan de »verontruste gemoederen" voorhoudt, is alleen redding te vinden, — zoo zegt men, — bij den heer SIMONS. Nu schijnt men wel over het hoofd te zien, dat het ontslag van dien minister werkelijk niet is aangenomen, en dat zelfs namens den Koning de toezegging is gegeven, dat hij, als zijne gezondheid het toelaat, de nieuwe wet op het onderwijs, waarvan nog niemand weet, wat zij zijn zal, vleesch of visch (natuurlijk denken we hier onwillekeurig aan prof. MULDER te Utrecht,) zal aanbieden, en dit zelfs *afzonderlijk*, en met afwijking dus van het aanvankelijk door dit ministerie zelf gestelde programma; doch dat schijnen de stellers van deze adressen zoo naauw niet te nemen, evenmin als zij er, vreemd als 't voorzeker schijnen mag, notitie van hebben genomen, dat de man, die de ziel van het tegenwoordige Ministerie moest heeten, en die althans bij herhaling openlijk officiëel als het hoofd daarvan is erkend, even openlijk en officiëel is komen verklaren, dat hij zich eene gemengde *Christelijke* school kon voorstellen, *zelfs zonder den Bijbel.* En deze opmerkelijke woorden, waardig om geen oogenblik uit het geheugen te worden verloren, voegde hij toe aan zijn »ouden vriend," den heer GROEN VAN PRINSTERER, den man van het Christelijk onderwijs bij uitnemendheid! — Hoe dit zij, en schoon de verklaringen van den heer SIMONS, — ondanks zijne herhaalde verklaring van *niets* te zullen zeggen *toch* gegeven, — ons waarlijk weinig hoop op een goeden uitslag vermogen in te boezemen, zoo zullen ook wij echter bedaardelijk blijven wachten op het wets-ontwerp, waarin, naar 's ministers woorden, »*de mate der Christelijkheid zal geregeld worden naar de plaatselijke omstandigheden*," al is 't dan ook dat zoodanige regeling ons klein, doch welligt ook minder positief (= exclusief) Christelijk denkend verstand verre te boven gaat. Wij hebben nogtans voor onze berusting een' goeden grond, en wel hierin: dat wij den Koning wenschen te handhaven in 't ongekrenkte en onkrenkbare regt, om zijne ministers naar goedvinden te benoemen en te ontslaan, al is 't dan ook, dat wij evenzeer het regt der Kamers wenschen te handhaven, om wets-ontwerpen aan te nemen of te verwerpen. Aan den Koning weder het regt, om de Kamers, des nuttig oordeelende, te ontbinden. De eer, om de adviezen, in die Kamers, waar de leden slechts na overeenkomstig de grondwet beëedigd te zijn, zitting nemen, gegeven, als »*lage aanvallen*" te klassificeeren, laten wij gaarne over aan den schrijver van het artikel in de *Groninger Courant.*

En nu dit nog:

1) Wat betreft het *onderwijs*, want dit is nu toch eenmaal (gemeend of niet) de hoofdkwestie. — Al wie in deze zaak waarachtig en tot heil van vorst en volk belang stelt, die leze, maar bedaard en onbevooroordeeld, en met de hand op het hart, de rede van den heer BLAUPOT TEN CATE, uitgesproken in de Tweede Kamer, zitting van den 4den December en o. a. te vinden in het *Bijblad* bij de *Groninger Courant* van den 10den daaraanvolgende.

Overigens zij het ons geoorloofd hier nog bij te voegen de volgende woorden van den grijzen FRIEDRICH MALLET: »Aber sie (n.l., de scheiding van kerk en staat,) wird und muss allmählig erfolgen und Alles, was dahin führt, wie schrecklich es auch lautet, auch der religionslose Staat, auch das religionslose Staatsbürgerthum, ist eine Bewegung zum Guten"

2) Wat betreft het thans weder, en 't is de derdemaal, kennelijk door dezelfde partij op touw gezette *petitionnement.* — Al wien een adres, gelijk er thans geteekend worden, mogt worden voorgelegd, overwege, alvorens er zijn naam onder te zetten, de volgende woorden, voorkomende in de *Kamper Courant* van den 28sten dezer:

»Het regt van petitie is bij art. 9 der Grondwet ten volle gewaarborgd; maar dit petitieregt is nergens bij die Grondwet erkend om daardoor gevoelens aan het publiek kenbaar te maken, de gemoederen op te winden, en wat meer zegt, invloed op de regering uit te oefenen.

»Volgens de artikelen 70 en 73 der Grondwet is aan de Kroon een praerogatief verleend, hetwelk heilig en onschendbaar is, en waarnaar door het volk zelfs uit de verte niet mag worden gewezen, noch waarop invloed mag worden uitgeoefend. Art. 70 geeft den Koning het regt de Kamers der Staten Generaal elk afzonderlijk of beide te zamen te ontbinden. De Staten Generaal vertegenwoordigen het volk; dat is: treden in zijne plaats op om voor zijne algemeene belangen te waken. Meent nu de Koning dat de Staten Generaal de belangen des volks niet naar eisch behartigen, dan maakt hij van zijn grondwettig praerogatief gebruik en ontbindt haar.

»Volgens art 73 der Grondwet benoemt en ontslaat de Koning de hoofden der ministeriële departementen naar welgevallen. De Koning weet wie hij tot dienaren der Kroon moet aanstellen, en evenzeer weet hij wanneer er termen zijn om deze te ontslaan, alles ten nutte van vaderland en volk. Elk advies derhalve, door het volk voor den troon gebragt, hetzij om de Kamers te ontbinden, hetzij om de hoofden der ministeriële departementen te ontslaan of ook om aangevraagd ontslag van deze te weigeren, is een onmiddellijk ingrijpen door het volk naar het onschendbaar praerogatief des Konings, en daardoor *ongrondwettig.*"

GRONINGEN, 30 December 1856.

Een voorstander van het constitutionneel Koningschap, overeenkomstig de thans in Nederland wettig bestaande Grondwet.

KERKNIEUWS.

Tot predikant bij de Herv. gemeente van Garijp is andermaal beroepen ds. J. A. RUIJS, pred. te Ommen; — bij die van Rinsumageest en Sijbrandahuis, ds. C. J. BRIJCE, pred. te Vreeland; — van Amerongen, ds. T. H. VAN DER BEEK, pred. te Amstelveen, — en van Alphen de kandidaat A. A. C. SILS.

— Dr. L. W. E. RAUWENHOFF, te Dordrecht, heeft voor het op hem uitgebragt beroep naar 's Gravenhage bedankt; — ds. H. T W. VAN MEETEREN, te Schoonreweerd, voor dat naar Oosterbierum.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 24 Dec., *Muller* Minna Muller, Rio de Janeiro; *Brouwer* Wibrandus Udo, Sur.; *Wever* Gesina Beerta, Newc.; — 25 *Walker* Archipelago, Odessa; — 26 *Visman* Johanna Alida, Bat.

TEXEL 26 Dec., *Duindam* Egmond aan Zee, Londen; — 27 *Buijkes* Ambarawa, Bat.; *Beckering* Atalante en 28 *Nenneboog* Zeester, Bremen.

VLIE 21 Dec., *Eisinga* Catharina Charlotta, Laurvich; — 24 *Ploeg* Vertrouwen en 25 *Niggebrugge* Stad Enschedé, Dundee.

BROUWERSHAVEN 26 Dec., *Tromp* Amboina, v. Rott. n. Batavia.

VLISSINGEN 24 Dec., *Hofkamp* Hortense, Liverpool.

CEVITA VECCHIA 15 Dec., *Poelman* Amicitia, Rott.

PALERMO 14 Dec., *v. d. Borden* Visscherij en Handel, Gibraltar.

TRIEST 20 Dec., *Hooghoudt* Hillechina, Liverpool; — 21 *Huisman* Anja Sietsia, Amst.; *de Boer* Edouard, Rott.

HAVRE 23 Dec., *Addens* Petronella, Konstant.

LONDEN 22 Dec., *Boon* Verwisseling en 24 *Bakker* Frouwina, Riga.

Bij PLYMOUTH 22 Dec., *Esink* Derkina Titia, v. Amst. n. Bat.

RAMSGATE 25 Dec., *Top* Willemina Egberdina, v. Amst. n. Triest.

Bij DEAL 25 Dec., *Potjewijd* Herman Albert, v. Amst. n. Corfu; *Bik* Vier Gezusters, v. Rott. n. Bat.; *Koentz* Eersteling, v. Rott. n. Liverpool.

DOUVRES 25 Dec., *Drent* Morgenster, v. Amst. n. Livorno, met verlies van kluiverboom en stengen.

KANAAL van CALEDONIA 23 Dec., *Kramer* Catharina, v. Riga n. Belfast.

Bij ST. ALBANS HOOFD 24 Dec., *v. d. Werff* Udo Frederik, v. Riga n. Toulon.

Ter reede van PORTLAND 24 Dec., *Bakker* Vr. Geertje, v. Amst. n. Bordeaux; *Kuiper* Hendrika Hillechiena, v. Antw. n. Lissabon.

FALMOUTH 24 Dec., *Bragt* Lucretia, Marseille.

CARDIFF 24 Dec., *Fick* Johanna Jacoba, Havre.

NORTH SHIELDS 24 Dec., *Biese* Vriendschap, Dantzig.

BOLDERAA 18 Dec., terug uit zee *Mulder* Feika Jantina, n. Stettin.

Vertrokken.

AMSTERDAM 24 Dec., *de Lang* Johanna Christina, Sur.; *Helmers* Hendrika Roelina, Napels; *Sybrandi* Louisa Roelofvienna, Newc.; *de Vries* Zorgvliet, avontuur.

TEXEL 22 Dec., *van Holdinga* Graaf van Limburg Stirum, Soerabaya, *de Boer* Everhardus, Konst.; *Hazewinkel* Radboud, Salonica; — 27 *Bouwer* Jonkvr. Geertrui, Bahia; *Bouman* Johanna Brons, Wilmington; *van 't Hoff* Martina Adriana, Charleston; *Bakker* Harberdina, Triest; *Nepperus* Jezelina, Lissabon; *Visser* Zaanstroom, La Rochelle; *Masdorp* Hermanus Franciscus, Cardiff; *Pepping* Thetis, Newcastle.

HELVOET 26 Dec., *Bakker* Cornelis Wernard Eduard, Cardiff en Manilla; *Meppelder* Johannes Martinus, Bat.; *Oltmans* Maria Cornelia, Buenos Ayros, *de Boer* Maria, Triest; *Brandt* Jonge Willem, Livorno; — 27 *Hagers* Jan Daniël, Bat.

MAASSLUIS 27 Dec., *Strijbos* de Nijverheid, Noordzee.

TRIEST 19 Dec., *de Weerd* Willem, Rott.

ROUAAN 23 Dec., *Tolner* Zeemeeuw, Rott.

DEAL 25 Dec., *Drent* Adm. Graaf van Heiden en *Holman* Dolphijn, Cadix; *v. d. Valk* California, Santander.

MIDDLESBRO 24 Dec., *de Haan* Sjoumenta, Groningen.

LEITH 24 Dec., *de Boer* Boreas, Harlingen.

RUSTERZIJL 17 Dec., *Heins* Hendrika, Amst.

HAMBURG 26 Dec., *Bakker* Zeebloem, Konst.

CUXHAVEN 25 Dec., *Prins* Heerenveen, Maracaibo.

In lading.

LONDEN 24 Dec., *Sissingh* Minister van Bosse, Malaga.

GRONINGEN, 30 Dec. Vertrokken de nieuwgebouwde schoonergaljoot Margina Rosetta, kapit. *H. E. Konig*, van Wildervank, met ballast naar Newcastle.

HARLINGEN, 29 Dec. Binnengekomen 25 Dec., *v. d. Wal* Froukje, Koningsbergen.

Vertrokken 23 Dec., *Ploeg* Jacoba Christina, Londen.

AMSTERDAM, 26 Dec. Volgens brief van kapit. *Teensma*, voerende de brik Cornelia en Geertruida, van hier naar Triest, in dato 19 Dec., bevond hij zich toen in goeden staat zeilende op de hoogte van Goudstaart; het schip voldeed uitmuntend.

VLISSINGEN, 25 Dec. Het schip Gouvern. Schomerus, kapit. *Steinhauss*, van St. George d'Elmina naar Rotterdam, alhier binnengeloopen, heeft de masten en de boegspriet gebroken; zal waarschijnlijk binnen door naar Rotterdam opzeilen.

FALMOUTH, 25 Dec. Het schip Klasina Maria, kapit. *Douwes*, van Lissabon naar Bristol, is alhier lek, met verlies van booten, watervaten, zeilen, verschansingen, rusten, enz. binnengeloopen.

— De Engelsche brik Ritson, kapit. *Colgin*, van Liverpool naar Barbados, is den 15 Dec., op 45° 40′ N.Br. en 10° 40′ W.L., gezonken, doch het volk door kapit. *Bragt*, voerende het schip Lucretia, gered en alhier aangebragt.

CARDIFF, 24 Dec. Kapit. *Fick*, gevoerd hebbende het schip Johanna Jacoba, van Havre alhier aangekomen, is met twee man, bij het gaan naar de reede van Penarth, wegens het overzeilen der sloep, verdronken.

RENDSBURG, 23 Dec. Het schip Minerva, kapit. *Oldenburger*, van Dantzig naar St. Malo, den 15 dezer van hier vertrokken, heeft, wegens zware lekkage, te Nubel op de Eider moeten ankeren om te repareren.

KROONSTAD, 17 Dec. Alhier zijn in de haven ingeijst, de schepen: Diana, kapit. *Fijn*; Frouke Egberdina, kapit. *Dekker*; Geertruida, kapit. *Pijbes*, en Jacob van Cleeff, kapit. *Rozema*.

Gepraaid 22 Nov., op 7° 41′ N.Br., 22° 22′ W.L., *Buykes* Ambarawa, v. Bat. n. Amst. — Den 21 Dec., op 49° 4′ N.Br., 7° 15′ W.L., *Hofman* Fop Smit, v. Londen n. Melbourne. — Den 24 Dec., bij Lizard, *van den Bolck* Bantam, v. Bat. n. Rott. — Kapit. *Nanninga*, v. Riga n. Antwerpen, de Sond gepasseerd, rapporteert in de bogt van Kjoge in goeden staat gepraaid te hebben: het schip Fennechina Hendrika, kapit. *Groenewold*, van Riga naar ....

HANDELSBERIGTEN.

Prijs van het Grof Roggenbrood.

GRONINGEN, 29 *December* 1856.
4 Nederl. ℔ 36 cent.

GRAANMARKTEN.

GRONINGEN, 30 *December*.

TARWE.	GERST.	Zw. Voer 40 ℔ f 2,90
Oude 70 ℔ f	N.W. 1856 52 ℔ f 4,25	- - 42 - - 3,10
N.Oml.1856 66 - 7,25	- 54 - - 4,75	- - 44 - -
- - 68 - - 8,25	- 56 - - 5,25	
- - 70 - - 9,25	Zomer 54 - - 4,50	BOONEN.
- Old. 66 - - 6,75	- 56 - - 5,00	Paardeb. f 4, f 4,50, f 5
- - 68 - - 7,75	Knobbe 60 - - 5,40	(f 5,25,40
- - 70 - - 8,75	- 62 - - 5,80	Gr. Erwt. f
ROGGE.	HAVER.	Graauwe dito f
N.. Inl. 60 ℔ f 4,20	N. Dikke 36 ℔ f	
- - 62 - - 4,90	- - 38 - -	ZADEN, ENZ.
- - 64 - - 5,60	- 40 - - 3,05	Old. Koolz. f 12 a f 14,50
- - 66 - - 6,30	- 42 - - 3,25	Oml. dito f 12 tot f 15
Oude 66 - - 7,10	- 44 - - 3,45	Zomerzaad f 9 a f 11
BOEKWEIT.	- 46 - - 3,65	G. Mosterdz. f 6 a f 12
N.Gr.Zd. 60 ℔ f 5,05	- 48 - - 3,85	Lijnzaad f
- - 62 - - 5,55	- 50 - - 4,05	Dederzaad f 7 a f 9,25,50
- - 64 - - 6,05	N.W.Voer 36 - - 2,50	Gr. Gort f 8 a f 9
- Zw.- 60 - - 4,95	- - 38 - - 2,70	Parel dito f
- - 62 - - 5,45	- - 40 - - 2,90	Raapolie per vat f 48
- - 64 - - 5,95	N. Zw. - 36 - - 2,50	
Veen 64 - - 5,85	- - 38 - - 2,70	

Tarwe ruim prijshoudend. — Rogge in een doen. — Boekweit aan benoodigden iets hooger verkocht. — Winter- en Zomergerst 10 ct. hooger afgaande, Knobbe als voren. — Haver mede als voren wel te plaatsen. — Boonen met weinig handel in een doen. — In Zaden ging niets om.

AMSTERDAM, 27 *Dec.* Van Venetiaansche hennep werd het restant van het op den 17den Nov. in veiling opgehoudene uit de hand verkocht. Voor het overige had de omzet weinig te beteekenen.

AMSTERDAM, 29 *Dec.* Tarwe onveranderd; 127 ℔ oude witte Pools. f 470. Rogge mede onveranderd; 120 ℔ Amerik. f 260. Gerst en Boekweit prijshoudend. Haver zonder handel. Koolzaad in n doen: op 9 vat dadelijk $87\frac{1}{2}$ p. vl.; op Sept. en Oct. $77\frac{1}{2}$ p. l. Raapolie op 6/w. f $51\frac{1}{4}$; vliegs f 50; op Mei f 49. Lijnolie op 6/w. f $40\frac{1}{4}$; vlieg. f 39.

SCHIEDAM, 27 *Dec.* Moutwijn f 18,50; Jenever f 24; Amst. Proef f 25,25.

LONDEN, 6 *Dec.* De graanmarkt was heden zeer weinig bezocht; intusschen werden de prijzen van eergisteren bedongen zoowel voor Engelsche als vreemde tarwe, doch de omzetting bleef onbeduidend; hetzelfde is op de overige graanartikelen toepasselijk.

LONDEN *Dec.* Tarwe hooger en haver onveranderd.

BOTERMARKTEN.

GRONINGEN, 30 *Dec.* De prijs der Boter was heden als volgt: 1ste soort f 40; 2de soort f $37\frac{1}{2}$.

LEEUWARDEN, 27 *December*. De prijs der Boter was heden f 49,00.

LONDEN, 29 *Dec.* Boter: Friesche 119 sh., Groninger 93 sh.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 30 *Dec.* De aanvoer van rundvee was heden zeer gering en er werd weinig verkocht; een enkele vette werd aan gebruikers van de hand gedaan van 24 tot 26 cts. de vijf ons; schapen tamelijk ter markt, van f 12 tot f 15; varkens ruim aangevoerd, doch de verkoop niet vlug, van f 13 tot f 28 en f 40; geslagte dito weinig aangebragt, van f 52 tot f 60 de 100 Ned. ℔.

LONDEN, 26 *Dec.* De handel was heden zeer slap in alle artikelen en de prijzen waren over het algemeen lager. Ter markt waren 630 runderen, 1400 schapen, 40 kalveren en 80 varkens.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 29 *December*.

Nederl. Werkel. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $63\frac{3}{8}$; Dito Dito 3 pCt. $75\frac{1}{8}$; Dito Dito 4 pCt. $94\frac{1}{4}$. — BELGIE, bij *Rothschild* $2\frac{1}{2}$ pCt. $51\frac{1}{8}$. — SPANJE, Onbep. Stukken $1\frac{1}{4}$ pCt. $23\frac{7}{16}$; Dito Binnenl. 6/m. 3 pCt. $37\frac{7}{16}$; Dito Buitenl. £ 85, 3 pCt. $41\frac{1}{16}$. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. $44\frac{7}{8}$. — RUSLAND, Oblig. bij *Hope* en Co. 1798 en 1816 5 pCt. $104\frac{1}{2}$; Dito te Londen $4\frac{1}{2}$ pCt. $92\frac{13}{16}$; Dito bij *Stieglitz*, 1855, 6de serie 5 pCt. $95\frac{1}{4}$. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. $72\frac{1}{4}$; Dito Dito $2\frac{1}{2}$ pCt. $37\frac{7}{8}$; Dito rente Amsterdam, 1854 5 pCt. $83\frac{11}{16}$; Dito Nationale Metalliek 5 pCt. 74. — MEXICO, Onbep. Stukken 3 pCt. $19\frac{5}{8}$.

Vaste Beurs.

ADVERTENTIEN.

den 1sten Mei versch., huur van *f* 8—00.

X. De EIGENDOM van eene BEHUISDE HEEMSTEDE, gelegen aan de Straat te *Leens*, bij DERK KIEL en Vrouw in gebruik voor eene jaarlijksche op den 1sten Mei vers. huur van *f* 8—00.

XI. De REGISTRATURE van de staande JURISDICTIE van *Siddeburen* en *Oostwold*, **met alle daaraan verbondene REGTEN**, invoege die tot dusverre zijn uitgeoefend.

XII. 1/56 AANDEEL in het KOFSCHIP genoemd *MAGRIETHA*, gevoerd wordende door den Kapitein J. A. DE GROOT.

XIII. 2/60 AANDEELEN in het SCHOONER-KOFSCHIP *HILLECHIENA CATHARINA*, Kapitein G. J. MOOI.

XIV. 1/32 AANDEEL in het BARKSCHIP *LEWE VAN NIJENSTEIN*, Kapitein R. H. BORCHERS.

XV. 1/32 AANDEEL in het BARKSCHIP *PRINS HENDRIK*, Kapitein J. C. TOPPER.

XVI. 1/30 AANDEEL in het KOFSCHIP *FENNA*, Kapitein DE BOER.

XVII. 2/32 AANDEELEN in het KOFSCHIP *NIJVERHEID*, Kapitein FIJN.

XVIII. 1/32 AANDEEL in het SCHOONERSCHIP *JACOB VAN CLEEFF*, Kapitein H. ROZEMA.

XIX. 1/32 AANDEEL in HETZELFDE SCHIP.

XX. De HELFT in 1/40 AANDEEL in het SCHOONERSCHIP *DE PELIKAAN*, Kapitein J. I. JANSONIUS, JR.

Alles om te aanvaarden dadelijk na den finalen toeslag.

N.B. De EIGENDOM van 44 B., 05 R., 90 E. LAND te *Uiterburen*, onder *Zuidbroek*, bij J. BUIREMA en Vrouw in gebruik, 's jaars voor *f* 400—00, **wordt niet verkocht.**

De **VERKOOP DER GOEDEREN** van den H.W.G. Heer Baron D'AULNIS, bepaald op den 7den Januarij 1857, **zal geen plaats hebben**, wat betreft het HUIS en KOETSHUIS, terwijl de ZITPLAATS in de Martinikerk, zal worden verkocht den 14den Jan. 1857, bij EEKHOFF, door den ondergeteekenden Notaris.

Mr. J. J. CREMERS.

*** Ten overstaan van den Notaris Mr. **J. J. CREMERS**, zullen, op WOENSDAG den 14den Januarij 1857, des avonds te 7 uur, ten Huize van J. H. EEKHOFF, te *Groningen*, in het openbaar worden verkocht:

I. Eene geheel nieuws doortimmerde ruime WINKELBEHUIZING, zijnde thans eene neringrijke *BAKKERIJ*, geschikt tot allerhande AFFAIRES, met BOVENWONING, extra GROOTEN en DROOGEN KELDER, OPEN PLAATS met BLEEK, PUT en REGENBAK, Uitgang naar den Achter-den-Muur, staande op eigen grond, Noordzijde in de Visscherstraat te *Groningen*, wordende door G. ZEEHUISEN en Vrouw in eigendom bewoond.

II. Eene WONING en PAKHUIS onder één Dak, thans ten deele gebruikt wordende als Werkplaats, met PUT, staande in de Wipstraat, Noordzijde, get. O 80 en 81, doende tot grondpacht *f* 3—53 's jaars.

III. Een TUIN, in den Bleekersgang, bij de Noorderkuipen, doende jaarlijks tot grondpacht *f* 6—00.

IV. Eene BEHUIZING, te *Groningen*, in de Kerkstraat, vrij eigen grond, met eene MANDEELIGE PLAATS en PUT, get. N 197.

Voorts nog:

V. Eene BEHUIZING, get. T 237, met PLAATSJE, in de Folkingestraat, Oostzijde, tegenover het Woerdje.

VI. Een PAKHUIS, vroeger een STAL, met MANDEELIGEN PUT en GANG, eigen grond, in het Woerdje, get. X 237.

VII. Eene ZITPLAATS in de Martinikerk, get. no. 542.

Alles te *Groningen*. Te aanvaarden den 1sten Mei 1857; Perc. III evenwel den 12den Maart 1857. Perc. I en IV inmiddels **UIT DE HAND TE KOOP.**

NB. Het **HUIS** van den Stoelmaker G. NOORDA wordt **niet** verkocht.

*** Ten overstaan van den Notaris Mr. **J. J. CREMERS**, zullen, op DONDERDAG den 15den Januarij 1857, te 7 uur *precies*, ten verzoeke van het BESTUUR der Gemeente GRONINGEN, ten Huize van J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt, in het openbaar worden verkocht:

De **GROND- of ERFPACHTEN** binnen de Gemeente *Groningen* en aan dezelve behoorende, bedragende te zamen aan jaarlijksche pacht ongeveer *f* 1400, in Kavelingen elk van *f* 30 tot *f* 40; — benevens een stuk **WATER en RIET**, genoemd *DE ESSCHER GROEVE*, gelegen op de Made tusschen het Foxholstermeer en het Drentschediep, Kadaster *Hoogezand*, Sectie G no. 113, groot 1 Bunder, 98 Roeden, 60 Ellen.

De zamenstelling der Kavelingen zal nader worden bekend gemaakt, en de Voorwaarden van Verkoop zullen, drie dagen bevorens, ter Secretarij van de Gemeente, ten Huize van Verkoop en ten Kantore van den Notaris ter lezing liggen.

*** Ten overstaan van Mr. **W. LAMAN TRIP**, Notaris te *Groningen*, zullen, op MAANDAG den 19den Januarij 1857, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein EEKHOFF, aan de Groote Markt alhier, publiek te Koop worden aangeboden, om op den 1sten Mei 1857 te aanvaarden:

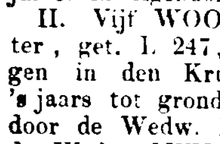
I. Eene nette BEHUIZING, gem. F 286, met OPEN PLAATS en BLEEKVELD er achter, staande en gelegen op eigen grond, Noordzijde aan het Zuiderdiep, tusschen de Pelster- en Haddingestraten te *Groningen*, wordende door A. DE VRIES en Mejufvr. in eigendom bewoond en gebruikt.

II. Vijf WOONKAMERS, met OPEN GROND er achter, get. L 247, 248, 249, 250 en 251, staande en gelegen in den Kruisstraten Dwinger alhier, doende te zamen 's jaars tot grondpacht *f* 1—00; wordende in huur bewoond door de Wedw. HOFFMAN, JANSEN, VAN DER BOOM, de Wedw. MUNNIKS en WIJN.

Te bezien: Perc. I des Zaturdags bevorens van 2—4 uur en op den dag van Verkoop van 10—12 en 2—4 uur; en Perc. II op evengemelden dag en tijd.

N.B. Over Perc. I kan het grootste gedeelte — en over Perc. II de helft van den Koopschat, naar $4\frac{1}{2}$ pCt. Interest, onder 1ste Hypotheek blijven uitstaan.

*** Ten overstaan van Mr. **C. DE RANITZ**, Notaris te *Groningen*, zullen, op MAANDAG den 19den Januarij 1857, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt te *Groningen*, publiek ter verkoop worden aangeboden:

I. Eene ruime, wèldoortimmerde KOOPMANS BEHUIZING, met OPEN PLAATS en PAKHUIS, geteekend S 13, benevens een afzonderlijk PAKHUIS (vroeger 2 Woonkamers), get. S 14 en 15*a*, doende jaarl. tot grondp. *f* 13—80, alles staande en gelegen te *Groningen*, op den hoek van de Heerestraat en het Zuiderdiep.

II. Een ruim PAKHUIS met OPEN PLAATS, staande te *Groningen* in een' mandeeligen Gang, naast het vorige Perceel, uitkomende aan het Zuiderdiep.

III. Eene BEHUIZING met OPEN PLAATS, get. S 169, staande en gelegen te *Groningen*, bij de Haddingeboog, aan het Zuiderdiep, Zuidzijde.

IV. Eene ruime KOOPMANS BEHUIZING met OPEN PLAATS, get. S 170, staande ten Westen het vorige Perceel.

V. Een ruim PAKHUIS met ZOLDER, get. S 172 en 173, staande ten Westen het vorige Perceel.

VI. Een PAKHUIS met ZOLDER, get. S 174, staande ten Westen het vorige Perceel, doende jaarl. tot grondp. *f* 1—22.

VII. Een ruim PAKHUIS, get. G 171, met OPEN PLAATS, staande op eigen grond te *Groningen*, in de Schuitemakersstraat.

VIII. Een GRAF op de Zuiderbegraafplaats te *Groningen*, in de 2de Kl., 3de Rij, no. 1.

IX. Een DITO in de 2de Kl., 2de Rij, no. 1.

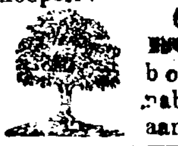
X. Een DITO in de 4de Kl., 1ste Rij, no. 108.

Toebehoorende aan Mejufvr. de Wed. en Erven wijlen den Heer J. v. D. BOS.

Om te aanvaarden: Perceel I—VII den 1sten Mei 1857 en de overige Perceelen dadelijk na den toeslag. Te bezien op den dag van Verkoop, van 11—3 uur; het eerste Perceel op BEWIJZEN VAN TOEGANG, verkrijgbaar ten Kantore van *Mr.* C. DE RANITZ, *Notaris.*

VERKOOP VAN BOOMEN.

De Notaris **J. PICCARDT**, te *Hoogezand*, zal, ten verzoeke van de Erven van wijlen B. G. TOPPER, op VRIJDAG den 9den Januarij 1857, des namiddags te 1 uur, ter nagemelde Plaats, op Boelgoeds-Conditiën, publiek verkoopen:

Ongeveer **200** zware en gave **EIKENBOOMEN**, zeer geschikt voor Scheepsbouwers en Stelmakers, staande op Stam nabij de Behuizing van wijlen B. G. TOPPER, aan de *Kalkwijk*, onder *Hoogezand*.

HOOGER SMILDE. -- DIEVERVELD.

Door het ministerie van den ondergeteekende, Notaris te *Assen*, zal, op VRIJDAG den 9den Januarij 1857, des voormiddags te 10 uur, te *Smilde*, bij AALTJE LUSWOLDA, in de *Nieuwe Veenhoop*, publiek te koop worden gepresenteerd:

Eene **BOERENPLAATS**, bestaande uit ruime BOEREN BEHUIZING, welke gevoegelijk tot **HEERENHUIS** voor **ZOMER-** en **WINTER-VERBLIJF** kan worden ingerigt, met annexe zeer groote SCHUUR, benevens 20 Bunders BOUW-, WEIDE-, HOOILAND en BOSCHGROND, en nog ruim 20 Bunders VELDGROND, staande en gelegen aan de Hoofdvaart en Straatweg te *Hooger Smilde*, en zich achteruit strekkende tot de Gemeente *Diever*; voorts daaraan belendende en achtergelegene omtrent 300 Bunders VELDGROND, zijnde het zoogenaamde *HOOGER SMILDER—DIEVERVELD*, gelegen in de Gemeente *Diever*, alles Provincie *Drenthe*; om te worden geveild in Perceelen en Massa's. Het Boerenhuis te aanvaarden op Mei 1857, de Gronden dadelijk na den toeslag.

Ter inzage van Gadingmakenden zijn Kaarten nedergelegd: te *Hooger Smilde* in het te verkoopen Boerenhuis; te *Smilde* in de *Nieuwe Veenhoop*; te *Assen* bij ROELOF KUIPERS en bij den Notaris, bij wien nadere informatiën zijn te bekomen.

ASSEN, 11 December 1856.

Notaris: H. H. VAN LIER.

Houtverkooping.

Op **ZATURDAG den 10den Januarij 1857**, des morgens te 10 uur, **en niet** op WOENSDAG den 7den Januarij, gedenkt Mejufvrouw de Wedw. van den Heer P. SANTEE, J.z., Eigenares te *Nietap*, aldaar, publiek, op Boelgoeds-Conditiën, te verkoopen:

600 op Stam staande DENNEN- en POPULIERBOOMEN.

Op Zaturdag den 10den Januarij

1857, des morgens precies te 9 uur te beginnen,

GROOTE HOUTVERKOOP

in *Cluivenbosch*, te *Paterswolde*, Gemeente *Eelde*, van pl. m. **400** stuks **zware**, op Stam staande **EIKENBOOMEN**, behoorende tot de Kerkelijke Goederen te *Eelde*.

Notaris: Mr. C. E. KNIPHORST.

*** Mr. **J. C. VAN SLOOTEN**, Notaris te *Veendam*, zal, ten verzoeke zijner PRINCIPALEN, op DONDERDAG den 15den Januarij 1857, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Logementhouder W. J. BAKKER, te *Veendam*, publiek veilen en verkoopen:

Het welbevaren Ned. KOFSCHIP genaamd ***WILLEMINA***, groot pl. min. 55 Roggelasten, thans liggende te *Londen*, laatst door Kapt. SJOERT J. VOSMAN bevaren. Met al deszelfs OPGOEDEREN en TOEBEHOOREN, volgens INVENTARIS, ter lezing liggende ten Huize van Verkoop en ten Kantore van den Notaris.

De **betaling der Kooppenningen** zal dadelijk of vóór de aanvaarding van het Schip moeten plaats hebben.

*** Mr. **A. H. WERUMEUS BUNING**, Notaris te *Uithuizen*, is voornemens, op DONDERDAG den 22sten Januarij 1857, des voormiddags te 10 uur, in het GEMEENTEHUIS te *Uithuizen*, ten verzoeke van D. D. HUIZENGA, publiek te verkoopen:

I. Den EIGENDOM van 11 B., 97 R., 20 E. BEHUISD LAND, te *Zandeweer*, onder beklemming in gebruik bij REINDER H. ELEMA en Vrouw, voor eene jaarlijksche, op Midw verschijnende, huur van *f* 100—00. II. IDEM van 2 B., 37 R., 90 E. LAND, te *Zandeweer*, onder vaste beklemming in gebruik bij den Heer Ds. ABRESCH en deszelfs Echtgenoot, voor eene jaarlijksche, op Midw. verschijnende, huur van *f* 20—00. III. IDEM van 2 B., 9 R., 20 E. LAND, te *Uithuizen*, onder vaste beklemming in gebruik bij S. R. JELSEMA en deszelfs Echtgenoot, voor eene jaarlijksche, op Midw. verschijnende, huur van *f* 18—00. IV. IDEM van 1 B., 57 R., 60 E. LAND, te *Uithuizen*, onder vaste beklemming in gebruik bij J. J. RETZEMA en deszelfs Echtgenoot, voor eene jaarlijksche, op Midw. verschijnende, huur van *f* 14—00. V. IDEM van 1 B., 20 R. LAND, te *Zandeweer*, onder vaste beklemming in gebruik bij den Heer Burgemeester ROUAAN, voor eene jaarlijksche, op Midw. verschijnende, huur van *f* 12—00.

Mr. WERUMEUS BUNING, *Ad. en Nots.*

*** Mr. **A. J. VAN ROIJEN**, Notaris, residere te *Onderdendam*, zal, op MAANDAG den 12den Januarij 18 des voormiddags precies te elf uur, in het TOLHUIS te *Z wolde*, publiek veilen en verkoopen:

I. Eene ruime **BEHUIZIN** en **SCHUUR**, no. 1*a*, met E SCHUUR, BERGPLAATS en afz derlijke WONING, zijnde bekl **HOUTSTEK**, met de BEKLE MING van den GROND en half APPELHOFF, doende 's ja *f* 5—00, en daarachter gelegen Kamp, groot pl. m. ruim R., vrij en eigen.

II. De VASTE EN IN ALLE LINIËN VERERVEN BEKLEMMING van 4 B., 99 R. en 50 E. *uitmuntend* LAN doende 's jaars op Midw. *f* 54—00 tot vaste huur.

III. Den EIGENDOM van eene BEHUISDE HEEMSTE bij H. BOER in gebruik, 's jaars op den 1sten Mei voor *f* 3— Alles staande en gelegen te *Zuidwolde*, behoorende aan ALBI W. HUINDER, Houtkooper aldaar, en aan de onder ben van Inventaris aanvaarde Nalatenschap van wijlen zijne E genoot PIETERKE PIETERS HUISINGA. Informatiën te bekomen ten Kantore van

Mr. A. J. VAN ROIJEN.

*** Ten overstaan van Mr. **J. RENGERS HO SICCAMA**, Notaris te *Groningen*, zal, in Januarij 1 ten Huize van J. H. EEKHOFF, aan de Groote M aldaar, op nader te bepalen dag, publiek worden verk

I. Eene nette, wèlbetimm **HEEREN BEHUIZING**, daarachter gelegen **TUINT** staande en gelegen in de Kijk-in-'t Jatstraat, geteekend letter D, no. 124 V, g 2 Roe, 80 El, laatst in eigendom bewoond door w Mejufvrouw de Weduwe den Heer J. MARISSEN.

II. Eene VROUWEN ZITPLAATS in de Martinik onder het voormalig Vorstinnengestoelte, no. 157.

Mr. J. RENGERS HORA SICCAMA.

UIT DE HAND TE KOO

Eene **BEHUIZING** met ten **TUIN**, geteekend lett no. 9 en 10, staande en ge aan den Steentilpoortenwal, b *Groningen*. Te bevragen bij J. A. VAN DER KAMP, 't Sterrebosch.

TE KOOP:

12 Stuks POPULIEREN, en 125 **ELZEN KAPHOUT.** Te bevragen b VAN DER TUIN, onder *Tjamsweer*.

HOUTKOOPERS, BLO POMPMAKERS, SCHE BOUWERS, RIJTUIG- en GENMAKERS, welke genegen ten zijn **ZEEUWSCH IJPEN** en **ESSC HOUT** te koopen, gelieven zich binnen den tijd va dagen, franko te adresseren onder letter Z, POST TOOR *Groningen.*

IJZERWINKEL.

De ondergeteekende vraagt een' **LEERLING** of **DIENDE**, tegen Mei a.s.

GRONINGEN, 1856.

W. C. TER VEHN *IJzerkooper.*

COCOS-ZEEP.

DEZE ZEEP schuimt sterk, reinigt oogenblikl is bevorderlijk voor de gezondheid, heelt schrampen e vingen zeer spoedig, zuivert en ontneemt alle scherp de huid, maakt haar zacht en blank en geeft ha jeugdig frisschen tint. Men koopt een groot stu 15 Cents.

Zij is ook verkieslijk boven andere Zeepen voor he schen van gekleurde Goederen en Zijden en Wollen S daar zij, van eene zuiverder loog bereid, de kleuren aandoet en de wol niet hard maakt.

De goede echte soort, *die in* onderstaande *Dépôts* altij versch te verkrijgen is, heeft den naam H. KERCK zoowel op de Zeep als op het Etiquet. Zij onder zich bovendien van de nagemaakte soorten door doorschijnende kleur, vaste bewerking, minder scherp vettigheid.

Van de vele NAGEMAAKTE SOORTEN zijn er het Verkoophuis te verkrijgen; de echte is echter in zigten beter en voordeeliger.

Brabänder's Chocolade-Koek

met worm-afdrijvende zelfstandigheden, zijn uitmunt hunne werking en worden gaarne door de kinderen ge

De Geneesheeren BEIJER, GEERLING, HOPM FAHRMEISTER hebben ze met het beste gevolg aa en spreken er met veel lof van.

Zij kosten 40 Cents het Doosje.

Hoewel dit artikel tegen vervalsching gedeponeerd staat er eene nagemaakte soort, waarvan men ons *ningen* een doosje heeft toegezonden; wij verzoek Depôthouders ons berigt te geven, wanneer zij daar vernemen.

Amsterdam, VERKOOPHUIS; *Appingedam*, S. MA; *Assen*, H. P. A. VAN GORCUM; *Delfzijl*, WIJNTJES; *Groningen*, C. RIKKERS, M. GAA J. F. OTTÉ, G. COPINGA en FELDBRUGGE *Hoogezand*, F. M. DIKEMA; *Meppel*, A. en Co.; *Noordbroek*, W. B. TEDINGA; *Pekela*, J. T BRUGGE; *Sappemeer*, Wedw. S. SCHELTENS *Kanaal*, H. KREKEL; *Steenwijk*, K. TIMMERMA *huizen*, J. SCHUURMAN NIEVEEN; *Veendam*, S. NIJE; *Winschoten*, G. WASMAN en W. VERMAA de bekende Dépôts in de andere Steden.

MUZIEKALE CATECHISMUS,

2de druk,

van L. F. REVIUS.

De **eerste druk** is in weinige dagen uitverkocht; ook is dit Werkje voor die **Leerlingen**, die in tijd en door eigen oefening grondig met het Notenschrift willen bekend worden, **onmisbaar**; terwijl het vo **jeugdigen Meester** eene **goede Handleiding** is. Het VOORWOORD bevat een kort GESCHIE DIG OVERZIGT van de **MUZIJK** en van het **NOTENSCHRIFT**.

Dit Boekje is zoo volledig en bevattelijk geschreven, dat het de plaats inneemt van zoo vele onduidelijke methodes van vreemden oorsprong.

Uitgegeven door de **MUZIEKALE CORRESPONDENTIE** te *'s Gravenhage*: te bekomen, à *f* 0, den Boekh. **M. SMIT**, te *Groningen*, en voorts in al de bekende Dépôts van de **nieuwe goed Muzijk**, à 4 en 5 Cents per pagina, à 2 Cents bij inteekening.

FABRIJK VAN

BALANSEN EN BASCULES, ENZ.

te *ARNHEM.*

Het algemeen DEPÔT onzer **gerenomeerde** C. BECKE **BALANSEN en BASCULES**, gevestigd bij de Gebr. ihier, is met den 1sten Januarij 1857 **finaal opgeheve** zal zich voortaan, bij de bestelling van genoemde artikelen, de levering *uitsluitend* door ons geschiedt, *regtstreeks* aan **onders adres** moeten aanmelden.

ARNHEM, December 1856.

BECKER & BUDDING

H.H. HANDELAARS in deze artikelen, nog niet in het b Conditiën zijnde, kunnen zich, in hun belang, ter informatie wenden.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

P. M. JONGENEEL, houthandelaar te Utrecht.
J. VAN LEEUWEN, griffier van het provinciaal geregtshof van Friesland, te Leeuwarden.
Baron SIXMA VAN HEEMSTRA, grondeigenaar te Veenklooster (Friesland).
Jhr. mr. O. R. VAN ANDRINGA DE KEMPENAER, grondeigenaar te Leeuwarden.
J. HUIDEKOPER, grondeigenaar te Midlum, bij Harlingen.
R. J. VAN DER LELY, landeigenaar te Hallum in Friesland.
Mr. K. W. A. R. baron SLOET TOT OLDHUIS, lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, te Zwolle.
E. J. H. DULL, koopman enz. te Almelo.
Mr. J. CORNELISSEN, te Steenwijk, lid van de Gedeputeerde Staten van Overijssel.
J. HUBER, med. dr. te Kampen.
J. VAN KONIJNENBURG, directeur der koloniën van weldadigheid te Frederiksoord.
D. J. STEELE PASTÉ, professor te Maastricht.
B. VERVER, professor te Maastricht.
J. P. WESTERMAN, grondeigenaar te [illegible], bij [illegible].
W. VISSERING, grondeigenaar te [illegible]tel, bij [illegible].
M. HELJKES, grondeigenaar te [illegible], bij [illegible].

Eindelijk meenen wij nog te moeten herinneren, dat zij, die van deze Instelling gebruik mogten willen maken, verzocht worden, zich hiertoe telkens [illegible] genoegzamen tijd, b.v. eene maand van te voren, bij het Bestuur aan te melden, en wel het best, óf met den aanvang van het zomer-halfjaar (den 20sten Maart), dat [illegible] meest voor de praktische oefeningen bestemd is, óf met den aanvang van het winter-halfjaar dat meer voor de *theoretische* [illegible] is, en waarvan de nieuwe leercursus [illegible] aanvang nemen zal op den 1sten Oktober aanstaande.

GRONINGEN, 30 December 1856.

Het Bestuur der Landhuishoudkundige School te Groningen;
W. C. VAN IPERSUM,
Voorzittend Kommissaris;
H. C. VAN HALL,
Sekretaris.

Gedrukt te Groningen bij de Wed. C. M. van Bolhuis Hoitsema.

VERSLAG VAN DEN STAAT

DER

LANDHUISHOUDKUNDIGE SCHOOL

TE

Groningen,

IN HET JAAR 1856.

BESCHERMHEER: Z. M. den Koning.

Met genoegen zien wij op den thans weder afgeloopen tijdkring terug. Ook nu is onze inrigting niet alleen in stand gebleven, maar, zoo in haar meer theoretisch als in haar meer praktisch gedeelte, verbeterd en bevestigd. Wij mogen zeggen, dat zij meer en meer begint te voldoen aan de behoeften van hen, voor wie zij voornamelijk is ingerigt. Als naar gewoonte, zullen wij eene korte schets geven van haar bestaan gedurende het jaar 1856, en tevens van den voortgang, nuttig- heid en de bezwaren, die haar nog altijd eenigzins drukken.

Slechts één onzer leerlingen, de heer W. [illegible] HORA SICCAMA, heeft in dit jaar, na volbragten leertijd, met goed gevolg zijn examen afgelegd. Van onze voormalige leerlingen, de heeren W. A. A. [illegible]URLEE, [illegible], R. STUPFKEN en C. M. C. NEGODT[illegible] als opzieners voor den boschbouw op Java [illegible] aangesteld en reeds derwaarts, op het einde dezes jaars vertrokken. Mogten zij daar wezentlijk nut in dezen hun [illegible] werkkring afwerpen en mogt zoo onze Landhuishoudkundige School ook in onze Oost-

zeesche Bezittingen haren invloed, zoo wij hopen, op eene goede wijze uitoefenen. Onze beste wenschen vergezellen hen!

Zijne Excellentie de Minister van Koloniën heeft ons, èn voor deze onze voormalige leerlingen, èn voor hen, die hen later, zoo als het voornemen is, naar onze Overzeesche Bezittingen zullen volgen, steeds de meeste blijken van welwillendheid en vertrouwen gegeven. Het zal ons ijverigst streven zijn, dat vertrouwen, zooveel in ons is, niet te beschamen.

In den zomer van 1856 waren eerst 19 en later 20 leerlingen, dus ruim het gewone getal, op onze boerderij te Haren nabij deze stad, te zamen. Deze inrigting is thans weder eenigzins uitgebreid, zoodat de oefeningen in de praktijk in den afgeloopen zomer op ruim 60 bunders land konden plaats hebben onder de leiding van een bekwamen bouwmeester E. Leenders.

Met deze oefeningen waren geregeld lessen van de mede aldaar wonende onder-direkteur en den hoofd-onderwijzer, de heeren Römelingh en Jurling, in de *boekhouding*, het *landmeten* en *waterpassen* verbonden, alsmede verklaringen van hetgeen de leerlingen zelve praktisch verrigt hadden of herhalingen van het 's winters geleerde; terwijl de hoogl. van Hall en de heer Lofvers wekelijks eenen voormiddag aldaar besteedden: de eerste om eene schets te geven van den landbouw, zoo als die in de verschillende Gewesten van ons Vaderland metterdaad bestaat en om de leerlingen in de voor hen zoo noodige praktische kennis der planten te oefenen; de tweede om onderrigt te geven in de beginselen der Scheikunde.

In Maart hebben wij aan twee leerlingen, wegens verkeerde gedragingen, het verder verblijf op de School moeten ontzeggen. Dit besluit deed ons grootelijks leed, maar wij waren daartoe naar ons inzien zedelijk verpligt in het belang van ouders en voogden, maar vooral ook in het belang der leerlingen zelve. Zij, die het goede willen, zullen het ons voorzeker dank weten, dat aan onze Instelling met vaste hand gewaakt wordt voor de instandhouding van orde en goede zeden. Behalve dit hebben wij noch in het daarop volgend zomer halfjaar, noch bij de met den 15den Oktober aangevangen winter-werkzaamheden eenige wezentlijke aanmerking gehad op het gedrag der leerlingen. Integendeel meenen wij den goeden geest van orde en werkzaamheid onder de jongelieden zeer te moeten prijzen en gelooven hieraan nog verder bevorderlijk te zullen zijn door eene kleine uitbreiding, die wij aan onze inrigting met den aanvang van den winter 1856—1857 gegeven hebben; dat namelijk thans telkens 3 of 4 jongelieden onder de ouderen, die wij als werkzaam en welgezind kennen, op hun verzoek te zamen eene afzonderlijke kamer met eigen vuur en licht tegen eene geringe meerdere betaling kunnen krijgen — een maatregel, die ons tot nu toe zeer goede vruchten schijnt te dragen en die wij dus voorloopig in stand denken te houden.

de Landhuishoudkundige School alhier, tot eene bepaalde voorwaarde te stellen; terwijl het ons steeds aangenaam zal zijn, dat Ouders of Voogden zich door het zelf bijwonen van zoodanig examen vergewissen, in hoeverre het naar behooren doen van zulk een examen, op goeden grond, gerekend kan worden, aan jongelieden in het vervolg tot aanbeveling in de Maatschappij te kunnen strekken.

De tijdverdeeling der lessen enz. wordt opgegeven in de *Bepalingen der School*, waarvan *kosteloos* exemplaren verkrijgbaar zijn bij de leden van het Bestuur en bij elk der korrespondenten van de School.

Deze laatste zijn thans de navolgende heeren:

Jhr. A. Martini van Geffen, grondeigenaar te 's Hertogenbosch.

H. F. Fijnje, hoofd-ingenieur van den waterstaat te 's Hertogenbosch.

J. J. F. Pennink, med. doct. te Zevenbergen (Noord-Braband).

R. F. baron van Verschuer, lid der Provinciale Staten van Gelderland en grondeigenaar te Arnhem.

S. D. Wijckerheld Bisdom, te Arnhem.

C. J. L. Mos, burgemeester te Hattem.

E. C. Enklaar, landhuishoudkundige, bij Nijmegen.

Bruno Tideman, zaadhandelaar te Apeldoorn.

Z. Exc. G. Simons, minister van binnenlandsche zaken, 's Gravenhage.

W. K. van Gennep, grondeigenaar te 's Gravenhage.

Mr. P. W. Alstorphius Grevelink, inspekteur van de gevangenissen, 's Gravenhage.

Jhr. mr. D. R. Gevers Deijnoot, algemeene sekretaris der Hollandsche maatschappij van landbouw, kantonregter te Rotterdam.

Mr. J. Los, notaris te Oud-Beijerland.

J. van Dam, veearts der 1ste klasse te Aarlanderveen.

J. C. de Wilde, onderwijzer te Dordrecht.

J. Tideman, hoogleeraar te Amsterdam.

Mr. J. Heemskerk, B.zn., lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, te Amsterdam.

Jhr. mr. H. Hoeufft van Velsen, grondeigenaar te Amsterdam.

F. C. van Hall, makelaar te Amsterdam.

J. A. van Eeden, algemeen sekretaris der Nederlandsche maatschappij van Nijverheid te Haarlem.

J. G. A. Verhoeff, notaris te Alkmaar.

Mr. W. C. M. de Jonge van Ellemeet, lid van de Eerste Kamer der Staten Generaal, te Middelburg.

A. Kakebeeke, J.zn., lid der Provinciale Staten en grondeigenaar te Krabbendijke (Zuid-Beveland).

Mr. J. van Hall, hoogleeraar te Utrecht.

G. J. Hengeveld, leeraar aan de veeartsenijkunde te Utrecht.

zijn, maar waaromtrent de ondervinding ons leert, dat eene hernieuwde herinnering niet overbodig is.

Zij zijn deze:

1) dat sommige Ouders of Voogden, naar ons inzien ten onregte, van meening zijn, dat jongelieden, ook dan, wanneer zij reeds den ouderdom bereikt hebben, waarop zij hier toegelaten kunnen worden, beter doen, eerst bij eenen gewonen landbouwer de praktijk te gaan beoefenen en eerst later het meer theoretische der wetenschap aan onze Instelling te leeren. Het nadeel daarvan is, naar onze ondervinding, dit, dat men in zijne jeugd te veel gewend blijft aan den ouden sleur der praktijk en onder den invloed staat van dikwijls onkundige en onbeschaafde arbeiders enz., die met verachting van alle wetenschap spreken, en dat men, door louter de praktijk te beoefenen, van de gezette studie, ook voor den landbouwer zoo noodig, afwent. Wij meenen daarom den tegenovergestelden weg te moeten aanraden en willen jongelieden van 15, of liever van 16 jaren, eerst onder behoorlijk toezigt aan de Landhuishoudkundige School geplaatst hebben, ten einde het leerstellig onderrigt met de werkdadige uitoefening op het veld te verbinden, ten einde later, wanneer hier eerst goede gronden gelegd zijn, de praktijk verder na te gaan en deze ook nog op andere plaatsen te beoefenen. Zoo ontstaat er meer veelzijdige ontwikkeling, en leert men den landbouw ook in andere streken kennen, wanneer men op iets later leeftijd is en beter in staat het aanbevelenswaardige van het minder goede te onderscheiden en naar behooren te leeren waardeeren;

2) Ondervinden wij soms het bezwaar, dat enkele onzer leerlingen de inrigting verlaten voordat zij den geheelen leerkring (ten minste 3 winter-halfjaren) hebben afgeloopen. Wij hebben hierdoor wel de onaangename ervaring opgedaan, dat jongelieden, van geene genoegzame kennis, bekend stonden als vroegere leerlingen der Landhuishoudkundige School te Groningen en dat dit geenszins tot eer onzer Instelling strekte. Wij verzoeken daarom allen, wien het om waarheid te doen is, steeds te onderzoeken of jongelieden, die verklaren leerlingen onzer Instelling geweest te zijn, voorzien zijn van een behoorlijk Getuigschrift daaromtrent of liever nog van een Diploma als Landhuishoudkundige, welk laatste niet dan na een behoorlijk en voor de belangstellenden openbaar examen wordt afgegeven en hetwelk dus ook een geschikt bewijs van welbesteden tijd en van verkregene kundigheden is. Zoodanig Diploma kan in sommige gevallen ook worden afgegeven aan iemand, die korter dan 3 jaren aan onze Inrigting vertoefd heeft, mits op het examen van zijne kennis genoegzaam gebleken zij.

In allen gevalle gelooven wij, dat Ouders of Voogden, in het welbegrepen belang der aan hunne zorg toevertrouwde jongelieden, steeds wel zullen doen, met het afleggen van een behoorlijk *examen*, bij het voleinden van den leertijd aan

Het aantal leerlingen is in het thans loopend winter-halfjaar geklommen tot het cijfer van 41, een getal zoo groot, als wij vroeger nog nooit te gelijk gehad hebben en waaronder 12 zoons van eigentlijke landbouwers, die den winter in Groningen doorbrengen, om 's zomers weder bij hunne ouders of voogden tot de praktijk terug te keeren; eene wijze van handelen, die wij voor velen zeer doelmatig rekenen en waarin, voor de lezers van dit Verslag, tevens de natuurlijke verklaring ligt opgesloten, dat het aantal leerlingen des zomers steeds kleiner is dan des winters. Voor een ander gedeelte is dit echter ook daaraan toe te schrijven, dat enkele van onze leerlingen, die reeds 2 zomers op onze boerderij te Haren hebben doorgebragt en daar derhalve met alle plaatselijke omstandigheden genoegzaam bekend zijn en de lessen in de *boekhouding* enz. in tweejarigen cursus volledig gehoord hebben, daarna nog 1 of 2 zomers elders vertoeven, om de praktijk ook in andere streken van ons Vaderland te leeren kennen en, voor het meer leerstellig gedeelte hunner wetenschap, telkens 's winters hier bij ons terug te keeren. Wij gelooven, dat hierdoor eene behoorlijke veelzijdige ontwikkeling van den geest en genoegzame praktische oefening kan plaats hebben. De leerlingen doen daarbij tevens al het voornaamste werk op de boerderij *zelve* mede. Zoo toch leeren zij het gebruik van onderscheidene werktuigen en de behandeling van het vee enz. het best kennen en zijn in staat, dit naderhand aan hunne bedienden te toonen als deze daarmede verlegen of voor iets nieuws, zoo als meermalen gebeurt, onwillig zijn.

Er komen thans ook van tijd tot tijd, meer dan vroeger, aan onze Inrigting zoons van ingezetenen uit onze Oostindische Koloniën, welke naar Nederland gezonden worden om hunne opvoeding te voltooijen en naderhand naar hunne betrekkingen aldaar terug te keeren. Vandaar dat de lessen in den *kolonialen landbouw*, die niet voor allen verpligtend zijn, in het thans loopend winter-halfjaar door *elf* leerlingen bijgewoond worden.

In de algemeene inrigting der lessen is geene verandering gekomen, behalve dat sommige lessen thans én voor oudere én voor jongere leerlingen afzonderlijk gehouden worden, hetwelk voor beiden beter is, en, bij het thans zoo groot aantal leerlingen, ook noodzakelijker dan vroeger. Tot de onderwijzers is thans ook toegetreden de heer dr. J. M. van Bemmelen, amanuensis in de scheikunde aan de hoogeschool te Groningen, waardoor thans het onderwijs in deze voor den landbouw zoo belangrijke wetenschap aldus geregeld is, dat de heer Lofvers onderrigt geeft in de scheikunde voor aanvangers en de heer van Bemmelen voor meergevorderden, zoodat de hoogl. van Kerckhoff bij zijn onderwijs zich geheel kan bepalen tot de onmiddellijke toepassing van de scheikunde op den landbouw, welke laatste lessen echter natuurlijk alleen door de meergevorderden worden bijgewoond.

Het eigenaardige onzer Inrigting, in tegenstelling van andere

zoodanige Instellingen van landbouw-onderwijs, dat de leerlingen namelijk 's winters het meer leerstellig onderwijs erlangen en daartoe in de stad wonen en 's zomers deels ook leerstellig onderwijs genieten, maar dan vooral door buiten te wonen en zelve mede te werken op onze te Haren gelegen boerderij, met de praktijk bekend worden, bevalt ons op den duur zeer goed. De verwisseling der werkzaamheden in het winter- en zomer-halfjaar maakt het werk telkens weder nieuw en hierdoor aangenamer voor jongelieden. Er is voor verschillende ontwikkeling gelegenheid en, zoo er nog iets aan de kennis der praktijk ontbreekt, daar het onmogelijk is, alles op ééne plaats te vereenigen, laat de aard onzer inrigting het toe, dat men ook tijdelijk op eene landbouw-inrigting elders geplaatst worde, of, na het eindigen der studiejaren, nog het een en ander in de praktijk elders, nader beoefene.

De finantiële moeilijkheid, om alles op eene genoegzame en onbekrompene wijze in stand te houden, blijft bij ons echter bestaan; want, als men alles nagaat, wat hier plaats heeft en vooral ook de groote verscheidenheid van het onderwijs in den winter, bij het niet hooge der betalingen, welke van de leerlingen gevorderd worden, zal men moeten erkennen, dat wij met de jaarlijksche toelage van *f* 2000 van het Rijk, *f* 600 van de provincie Groningen en de ondersteuning welke Drenthe ons geeft voor elken daar te huis behoorend leerling, veel hebben tot stand gebragt. Wij hebben natuurlijk, daar wij met geen kapitaal begonnen zijn, aanzienlijke sommen moeten opnemen, zoodat de jaarlijksche rentelast een drukkend bezwaar is. Wanneer er dus personen mogten zijn, die, zonder gevaar voor hunne kapitalen, dien rentelast willen helpen verminderen, door of *f* 1000 of *f* 500 naar 3 ten honderd in het jaar voor te schieten, om eene nuttige onderneming te helpen schragen, is het Bestuur steeds bereid voor de zekerheid van kapitaal en rente behoorlijke borgstelling te geven en zal zij aanbiedingen tot het leenen van zoodanige kapitalen, in eene of meer obligatiën, gaarne en met dankbaarheid ontvangen.

Gelukkig, dat wij in het afgeloopen jaar weder vele blijken van belangstelling en medewerking mogten ontvangen en wel in de eerste plaats van onzen Koninklijken Beschermheer het aanzienlijk geschenk van *f* 1200; terwijl wij ook het genoegen hadden dat *drie* leerlingen van de Koninklijke school te Apeldoorn, voor rekening van Z. M., aan onze Inrigting met Oktober l.l. geplaatst werden. De baron SIXMA VAN HEEMSTRA, de baron G. F. THOE SCHWARZENBERG EN HOHELANSBERG en jhr. O. R. VAN ANDRINGA DE KEMPENAER, allen in Friesland, zonden ons *f* 25, *f* 30 en *f* 25 ten geschenke, de beide eerste bij vernieuwing, de laatste thans voor het eerst, doch die deze zending vergezeld deed gaan van 14 exemplaren van het werk van den hoogl. VAN HALL, *Neêrlands Plantenschat of Landhuishoudkundige Flora.* Leeuwarden 1854, om deze exemplaren bij voorkomende gelegenheid te geven aan zoodanige onzer leerlingen, voor wie wij zoodanig geschenk bijzonder gepast zouden rekenen. Met dankbaarheid voor dit edelmoedig en doelmatig geschenk zijn wij begonnen met een exemplaar van dat werk te geven aan elk der drie leerlingen, die voor rekening van onzen Beschermheer hier geplaatst zijn en die ons tot dusverre alle blijken van ijver en goed zedelijk gedrag gegeven hadden. Enkele ingezetenen van de provincie Groningen schonken ons hunne jaarlijksche bijdragen van *f* 5, voor alle welke geschenken wij bij dezen onzen welmeenenden dank betuigen en onze nog steeds hulp behoevende onderneming bij voortduring aanbevelen, opdat wij steeds met goeden moed zouden kunnen voortgaan en steeds, ook door aanbouwingen als anderzins, op eene onbekrompene wijze in de bestaande behoeften voorzien. De toenemende bekendheid onzer inrigting en de vermeerderde deelneming aan het onderwijs doen ons de toekomst in dit opzigt met vertrouwen te gemoet zien.

Dankbaar moeten wij ook de belangrijke steun erkennen, welke ons steeds gegeven is door de Hoogeschool te Groningen, uit de daar bestaande verzamelingen van Natuur- en Scheikundige werktuigen, het Laboratorium voor de Scheikunde, het Museum van Natuurlijke Historie en vooral ook het mede gebruik maken van eenige Kollegekamers der Hoogeschool en het gebruik van den Landhuishoudelijken tuin en de Verzameling van werktuigen enz. voor den landbouw te Groningen; voorts de welwillende medewerking in alle voorkomende gevallen van het te Groningen bestaand Genootschap ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen. Zonder al deze, nu reeds zoo vele jaren ondervonden, hulp hadden wij, bij onze beperkte finantiële krachten, onmogelijk het onderwijs slechts maar eenigermate volledig kunnen geven. De Bestuurders van de genoemde Inrigtingen ontvangen bij deze ook daarvoor onzen welmeenenden dank.

Wij hadden verder het genoegen ten geschenke te ontvangen: van Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken het *Verslag over den landbouw in Nederland over* 1854; van Z. Exc. den Minister van Koloniën het belangrijk werk: *Verhandelingen over de Natuurlijke Geschiedenis der Nederlandsche Overzeesche Bezittingen*; 1839—1844, dat ons voor de kennis onzer koloniën van het hoogste gewigt is, en van Zijne Exc. den Minister van Finantiën de *Statistiek voor Handel en Scheepvaart in het Koningrijk der Nederlanden over* 1855; van de Nederlandsche Maatschappij van Nijverheid het *Algemeen Verslag over den Staat van den Landbouw in* 1855; van den heer ingenieur P. KOCK eene *Verhandeling over het opnemen op het gezigt en het teekenen van de Natuur* en van den heer H. C. REINDERS een aantal jonge boomen, tot aanplanting op onze boerderij te Haren.

Ten slotte meenen wij nog te moeten herinneren aan de volgende zaken, welke wel reeds in vorige Verslagen vermeld